Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXIX. št. 116 Ljubljana, petek 22. maja 1936 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Značilna demonstracija avstrijskega delavstva:

Krik po svobodi

Celo klerikalno orientirano delavstvo v Avstriji je nezadovoljno s sedanjim režimom in odločno terja politične in gospodarske svoboščine — Ostra kritika socialnih razmer, ki naj bi bile izraz papeževe enciklike

Dunaj, 21. maja r. Neposredno po izpremembah pri avstrijski vladi je prišlo na Dunaju do zelo značilne demonstracije delavstva, ki dokazuje nezadovoljstvo širokih ljudskih množic z vladajočim režimom. Če ravno se režim kaj rad ponaša, da ima na svoji strani večino delavstva, baš ta demonstracija, ki jo je moral avstrijski tisk seveda iz razumljivih razlogov zamolčati, dokazuje, da so vse manifestacije delavstva v zadnji dobi le umetno uprizorjene, da pa prihaja iz delavskih vrst vedno glasnejši in vedno bolj ogorčen krik po svobodi. V sredo je posetila kancelarja dr Schuschnigga deputacija obratnih zaupnikov vseh dunajskih podjetij ter mu izročila obširno spomenico. 30. aprila je prišlo namreč v dunajski delavski zbornici, ki je sicer v klerikalnih rokah, do spontane konference obratnih zaupnikov, na kateri so sestavili spomenico, ki v zelo odločnem tonu zahteva politične in gospodarske svoboščine za delavstvo. Ta spomenica naglaša med drugim: Vsega avstrijskega delavstva se je polastilo silno razburjenje. Vzrok temu so ne samo dogodki zadnjih tednov in zadnjih mesecev, marveč segajo nazaj vse do krvave revolucije februarja 1934. Nameščenci in delavci vedno bolj jasno občutijo, da obstojajo med obljubami vodilnih članov vlade in dejanskimi dogodki na gospodarskem in socialnem polju velikanska nasprotja. Mezde in plače so se in se še vedno znižujejo, kljub stalno naraščajočim cenam za najnujnejše življenjske potrebščine. Tudi tam, kjer doslej še ni prišlo do znižanja plač, se kaže to znižanje v zmanjševanju realnih dohodkov delojemalcev spričo stalnega naraščanja cen, zlasti v teku zadnjih mesecev. Že tolikokrat obljubljeno maksimiranje in znižanje cen se doslej ni izvršilo. Povsod, kjer so kolektivne pogodbe potekle, naleti delavstvo pri obnovi teh pogodb na najhujši odpor delodajalcev in neprestano so odpovedujejo obstoječe pogodbe v očividni nameri, da se poslabšajo. Pa tudi tam, kjer so kolektivne pogodbe še v veljavi, se v bistvenih določbah ne izvajajo in tudi delavske organizacije nimajo nobenega skrbstva, da bi mogle izsiliti spoštovanje obstoječih dogovorov. Delavstvo prihaja vedno bolj do prepričanja, da mora neprestano doprinašati vedno nove žrtve ki se zahtevajo od njega pod krinko domovinske ljubezni, dočim na strani delodajalcev ni opažati niti najmanjše volje, da v enaki meri doprinašajo iste žrtve. Avstrijsko delavstvo, ki je politično zelo dobro izšolano, prav dobro in jasno poznava globlje vzroke tega stalnega socialnega nazadovanja in gospodarskega poslabšanja. Z vso odkritostjo izjavljajo, da je izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja delojemalcev, ki je v stvari v največjem interesu države same, možno le tedaj, ako se zopet prizna delavstvu in nameščencem popolna samoodločba v svobodnih in neodvisnih organizacijah. Delavci in nameščenci so slej ko prej pristaši samostojne in neodvisne Avstrije, zahtevajo pa z enako in še večjo odločnostjo samoupravo in samo odločevanje v vseh ustanovah, ki naj služijo delavskim interesom ter svobodno odločevanje v vseh delavskih organizacijah. Pri tem pa delavstvo pod »samoupravo« ne razume onega stanja, kakor se danes in pod sedanjim režimom predstavlja za »samoupravo«. Z željo po resnični samoupravi spremlja delavstvo z zahtevo po dejanski, gospodarski in splošni politični amnestiji, zahtevo, ki je ostala vse doslej neizpolnjena, in ki je tudi eden glavnih vzrokov vladajočega nezadovoljstva širokih delavskih množic. Avstrija, ki jo stalno ogroža razborit sosed, bi morala k samoobrambi pritegniti vse sile. Kdor pa hoče v resnici očuvati neodvisnost Avstrije, pač ne bi smel za tako velik del prebivalstva kakor ga predstavlja delavstvo in nameščenstvo, krojiti nekih posebnih pravil. Dandanes pa se smatra delavstvo in nameščenstvo za državljane drugega reda. Oni ne smejo svobodno pokazati niti svojega prepričanja, niti ne smejo svobodno izraziti svojega mnenja, niti jim ni dovoljeno, da bi se svobodno in brez pritiska od zgoraj združili v svojih organizacijah. Delavstvo in nameščenstvo ne zahteva nič drugega kakor obnovo svoboščin, svobodne volitve, svobodo govora ter pisane in tiskane besede, svobodo samoodločevanja in samouprave.

Najbolj značilno pri vsej stvari pa je dejstvo, da te spomenice niso podpisali morda kaki izraziti marksistični voditelji, ki so po veliki večini še vedno v ječah in v koncentracijskih taboriščih, marveč vodilni klerikalni delavski voditelji, ki se vedno bolj zavedajo, da politika sedanjega režima delavstvo naravnost tira v marksistični tabor.

Kancelar Schuschnigg je takoj po sprejetju te spomenice sklical sejo vlade, na kateri so zelo obširno razpravljali o zahtevah delavstva. V klerikalnem krilu vlade, je zavladala bojazen, da bi nezadovoljstvo delavstva izkoristili nasprotniki režima, zlasti pa da bi mogla iz tega kovati kapital Heimwehr, ki je z zadnjimi spremembami v vladi potisnjena v opozicijo. Zaradi tega je vlada sklenila, da se s 1. majem odrejeno znižanje prejemkov državnih uslužbencev prekliče in že odtegnjenimi zneski vrnejo. Vlada bo tudi pritisnila na industrijo, da ne nastopa več tako agresivno proti delavstvu, kakor je doslej, ker bi moglo to dovesti do zelo nezaželjenih dogodkov.

Organizacija avstrijske milice

Milica predstavlja pomožno organizacijo redne vojske ter bo docela vojaško organizirana

Dunaj, 21. maja r. Klerikalna »Reichspost« objavlja nekatere podrobnosti zakona o osnovanju avstrijske milice, ki je bil sklenjen na zadnji seji ministrskega sveta in ki ga bo vlada uveljavila na osnovi pooblastilnega zakona brez sodelovanja zveznega sveta. Po tem zakonu se osnuje v okrilju patriotske fronte posebna vojaška organizacija pod imenom frontna milica, čije vrhovni poveljnik je zvezni kancelar dr. Schuschnigg. Njemu bo prideljen kot posvetovalni organ Svet voditeljev, ki ga tvorijo namestnik vrhovnega poveljnika, generalni tajnik katoliške fronte, deželni poveljniki in po dva zastopnika sedmih stanovskih skupin ob enakem upoštevanju samostojnih in nesamostojnih poklicev. Svet voditeljev sme šteti največ 40 članov. Vse državne deželne in občinske oblasti so dolžne smatrati vse predloge, prošnje, prijave in pritožbe ter druga poročila zastopnikov milice za uradne akte, ki jih morajo brez odlašanja takoj rešiti. Člani milice morajo postati člani občinskih, deželnih ali državnih zborov le s pristankom vrhovnega poveljnika frontne milice. Zakon določa nadalje, da predstavlja frontna milica pomožno organizacijo za podporo vojske in varnostne službe ter se v danem primeru podredi neposredno poveljstvu vojske. Milica bo organizirana popolnoma po vzoru redne vojske ter bo imela iste čine in znake. Za namestnika vrhovnega poveljnika je imenovan podkancelar Baar. Fon Baarenfelz s čimer želi vlada dati frontni milici značaj preosnove Heimwehra.

Heimwehr se ne bo umaknila

Demonstracija gornjeavstrijske Heimwehr

Dunaj, 21. maja r. V heimwehrskih krogih je opažati čim dalje večje razburjenje. Vse kaže, da se Heimwehr ne namerava meni nič tebi nič ukloniti zahtevam dr. Schuschnigga in položiti orožja. Sprejem, ki je bil prirejen knezu Starhembergu ob njegovem povratku iz Rima, jasno kaže, kakšno razpoloženje vlada v heimwehrskih krogih. Starhemberga so pozdravili heimwehrovski oddelki v popolni bojni opremi z nasajenimi bajoneti ter z manifestacijami fašizma. Razburjenje v heimwehrovskih krogih je zavzelo že tak obseg, da heimwehrovski voditelji jedva še obvladajo svoje množice. Vodja tirolske Heimwehr Gerlberg je izdal proglas, v katerem poziva vse pristaše heimwehra, naj ohranijo mirno kri če ravno so sedanji časi težki in predstavljajo hudo preizkušnjo. Organ gornje avstrijske Heimwehr »Neue Zeit« piše, da je razpoloženje med 50.000 heimwehrovci takšno, da je bilo vodstvo Heimwehra prisiljeno izdati zelo odločne ukrepe, da obvaje red in mir. To je dokaz, da so pristaši Heimwehra zelo v skrbeh za bodočnost Avstrije in usodo države.

V klerikalnem taboru se zavedajo, da predstavlja Heimwehr v sedanji dobi veliko nevarnost za režim, tolažijo pa se s tem, da Starhemberg v Rimu ni našel onega razumevanja, ki ga je pričakoval. Zatrjuje se, da je Mussolini Starhembergu nujno nasvetoval, naj zaenkrat miruje. V dunajskih vladnih krogih tolmačijo to tako, da je Mussolini po zmagi v Abesiniji izgubil interes za neodvisnost Avstrije in da bo politika Italije v bodoče v prvi vrsti usmerjena na Balkan. Zato se nadejajo, da se jim bo posrečilo brez večjih pretresljajev zlomiti odpor Heimwehra.

Dunaj, 22. maja. r. Deželni vodja Heimwehra za Gornjo Avstrijsko je izdal povelje, v katerem poziva pristaše Heimwehra naj pod nobenim pogojem ne zapustijo svojih mest v vladni patriotski fronti in naj do nadaljnega obdrže vse svoje funkcije. Vsak član Heimwehra je dolžan, odslej stalno nositi uniformo, da s tem tudi javno manifestirajo, da Heimwehr nikakor ne misli popustiti svojega programa in se podvreči reformam Schuschniggove patriotske fronte. Radikalnejši voditelji Heimwehra se zavzemajo za to, da se Heimwehr zopet pretvori v izrazito borbeno organizacijo, ki bo vodila borbo proti režimu in drugim političnim nasprotnikom, kakor je to delala leta 1933, dokler ni izsilila svojega sodelovanja v vladi. Zmernejši elementi v Heimwehru pa nimajo več upanja, da bi se še mogel popraviti položaj Heimwehra in mislijo, da pomenijo reforme, ki jih je pričela izvajati vlada, začetek konca Heimwehra. V tem jih tudi utrjujejo vesti, da je Mussolini knezu Starhembergu odrekel vsako nadaljno podporo ter nujno priporočil, naj ne podvzema nikake akcije proti vladi.

Palestina na pragu splošne revolucije

Angleži v Palestini niso več varni — Odpor Arabcev zavzema vedno večji obseg

Jeruzalem, 22. maja. r. Četudi so angleške oblasti v Palestini izdale najstrožje varnostne ukrepe, da zagotovijo red in mir je položaj v Palestini iz dneva v dan vedno bolj napet. Zaradi močnih vojaških patrol so sicer ponehali večji spopadi, zato pa se vedno bolj množe male praske med Arabci in židi. Dnevno se dogaja na stotine manjših incidentov, od časa do časa pa pride do večjih spopadov. Na vseh koncih in krajih pokajo bombe in odmevajo streli. Telefonske zveze so vsak dan prekinjene, četudi jih neprestano popravljajo in so zastražne po posebnih motoriziranih oddelkih. Skoro v nobenem primeru pa ne morejo izslediti storilcev. Nesigurnost vlada povsod: na vlakih, v avtobusih, na ulicah, v javnih lokalih. Celo policijska direkcija ni varna. Angleške oblasti primerjajo položaj v Palestini z razmerami, ki so vladale na Irskem za časa irske revolucije. Angleške oblasti so napram temu prikritemu terorju Arabcev skoro brez moči in se morajo v glavnem omejiti na to, da zavarujejo glavne prometne zveze in angleška oblastva. Angleži so računali s tem, da se bodo Arabci utrudili. Zgodilo pa se je nasprotno. Arabcem so se sedaj pridružili še obmejni beduini, ki nameravajo vdreti v Palestino in podpreti odpor Arabcev. S tem se je položaj v Palestini katastrofalno poslabšal in vsak trenutek pričakujejo, da bo izbruhnila splošna vstaja.

Prisilno delo v Bolgariji

Sofija, 22 maja. o. V svrho omiljenja brezposelnosti in zmanjšanja izdatkov za vzdrževanje cest. železniških prog in drugih sličnih javnih naprav je vlada sklenila osnovati po zgledu Nemčije prisilne delavske bataljone. Že prihodnje dni bo vpoklicanih okrog 20.000 brezposelnih, ki bodo nato razdeljeni na razne pokrajine. Popravljali bodo ceste, mostove, železniške proge, izsuševali močvirja in opravljali slična dela. Zato bodo prejemali vojaško hrano, obleko in malenkostno odškodnino v denarju. Obvezno delo v teh bataljonih bo trajalo za sedaj leto dni, po potrebi pa se lahko podaljša do dveh let.

Križi in težave avtobusnih podjetij

Letni občni zbor združenja avtobusnih podjetnikov

Ljubljana, 22. maja.

V prostorih zbornice za TOI bodo zborovali danes naši avtobusni podjetniki, ki so se pod silo razmer združili v krepko organizacijo. Sedanja uprava z g. Rusom na čelu se je še odločnejše zavzela za korist članov in v raznih pogledih tudi uspela. Že na lanski skupščini je bilo poudarjeno, da so bile s 1. aprilom znižane državne dajatve in banovinski prispevki. Seveda s tem še ni bilo opravljeno vse, ampak je čakala uprava še izredno trnjava pot, ker je bilo treba zamisli vlade dati življenja tudi pri banovinah ter pri občinah. Bile pa so tu še razne pravne odredbe, ki so prav tako težile avtobusne podjetnike, kakor takratni finančni sistem.

Opogumljeni po prvih uspehih avtobusni podjetniki niso klonili ter so s pomočjo zbornice za TOI in drugih činiteljev vztrajali dalje za dosego svojih ciljev. Pri banovini niso tako uspeli, kakor so želeli. Znižala se je sicer taksa na vozila, ki se je v letu 1935 imenovala taksa na pnevmatiko, ostala pa je davščina v iznosu 9 odstotkov na vozne listke ,dasi se je dokazovalo, da banovina ni več upravičena te dajatve pobirati. Vložene so bile predstavke na merodajnih mestih in uspeh to pot ni izostal. Že 3. avgusta lani je gradbeni minister predpisal način, kako se naj pobirajo izredni cestni prispevki, tako iz državnega, kakor banovinskega ali občinskega naslova Celotni prispevek se je znižal na 7 odstotkov in se je odredilo pravilen ključ. Vendar pa je bila tudi ta odredba vezana na izvršilne ukrepe banovin, ki se bi morale s podjetniki sporazumeti. Šele z novim proračunskim letom je dravska banovina na mnoge intervencije pristopila k tej rešitvi in v proračunu opustila svojo posebno davščino, oziraje se na omenjeno ministrsko odredbo. Medtem pa je gradbeni minister izdal nov predpis, ki je stopil v veljavo tudi s 1. aprilom letos in po katerem se je cestni prispevek še znižal, tako da se je za konkurenčne proge določila 6 odstotna, za delno konkurenčne 4 odstotna in za nekonkurenčne 3 odstotna pristojbina od voznine. Bencinska trošarina je slej ko prej še previsoka in nemalo otežkoča večji razmah prometa. Letos so avtobusni podjetniki dobili tudi nov pravilnik o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili. Način ureditve avtobusnega obratovanja pa ni zadovoljiv. Predvsem podjetniki niso zadovoljni z regulacijo izletniških voženj. Zbornica za TOI je pripravila osnutek spremembe tega pravilnika ter ga predložila ministrstvu.

Obširno akcijo je uprava podvzela tudi v zadevi razdelitve prog na konkurenčne in nekonkurenčne. Vprašanje, glede katerega članstvo upravičeno pričakuje olajšanja, je obvezno zavarovanje. Združenje avtobusnih podjetij v naši banovini je v preteklem poslovnem letu vsekakor opravilo veliko delo v korist svojim članom, obenem pa tudi potnikom; zato je želeti, da bi v svojem prizadevanju uspeli in našli razumevanje na merodajnih mestih. S tem bi se zlasti v Sloveniji še bolj razmahnil tujski promet in bo imela od tega koristi vsa javnost.

Nad 30 milijard dinarjev so že Italijani zabili v Abesinijo

Upajo, da se jim bo to bogato izplačalo

Rim, 22. maja. r. Italijanski finančni minister Thaon de Revel je podal v zbornici ekspoze o finančnem položaju Italije. Pri tem je navedel, da znašajo stroški za vojaški pohod v Abesiniji do konca marca 10 milijard lir. Z najnovejšim kraljevim dekretom sta bili naknadno odobreni v to svrho še dve milijardi lir, tako da so Italijani doslej zabili v Abesinijo že 12 milijard lir, (to je okrog 30 milijard dinarjev, torej trikratni državni proračun Jugoslavije.) Redni državni proračun Italije izkazuje 1.2 milijarde lir primanjkljaja. Kljub temu je italijanska vlada prepričana ,da bo vzdržala ogromno finančno breme, ki si ga je naprtila z Abesinijo ter da se bodo ti stroški bogato poplačali, ko bo začela Italija sistematično izkoriščati naravno bogastvo Abesinije.

Nadaljevanje sankcij proglaša Italija za casus belli

Mussolinijevo glasilo o pomenu mobilizacije fašizma

Rim, 21. maja r. »Gironale d'Italija v daljšem članku komentira sklep direktorija fašistične stranke v smislu katerega morajo vsi člani stranke v starosti od 21 do 55 leta starosti vstopiti v fašistično milico in pravi, da je v prvi vrsti naloga fašizma ohraniti in braniti novo ustanovljeni fašistični imperij. Fašizem je milica orožja in dela. Mobilizacija fašizma je v popolnem skladu z njegovimi cilji. Fašizem mora v skrajnih mejah napeti svoje sile, da bo mogel odoleti vsem napadom. Po tem uvodu pojasnjuje ta oficiozni list pomen te fašistične mobilizacije in piše: Gospodarsko obleganje s sankcijami je in ostane hoten in nameravan vojni čin. Doslej se je smatralo, da morajo samo petrolejske sankcije pomeniti vojno napoved, po tej mobilizaciji fašizma pa mora ves svet vedeti da smatra odslej fašistična Italija samo nadaljevanje dosedanjih sankcij za vojni čin, na katerega bo fašistična Italija odgovorila z orožjem in vsemi drugimi sredstvi, ki morejo in morajo dovesti do popolne in končne zmage fašizma.

Abesinija zahteva od DN orožje

Izjava abesinskega poslanika v Parizu

Pariz, 22. maja. r. V razgovoru z dopisnikom »United Presa« je abesinski poslanik v Parizu in delegat pri Društvu narodov Wolde Mariam zelo ostro napadel »metode s katerimi hočejo Italijani napraviti red in mir v Abesiniji«. Pri tem je omenil, da je bilo pred par dnevi na letališču v Adis Abebi s strojnicami ustreljenih 50 Abesincev. »Ne dvomim«, je izjavil Wolde Mariam, da bo abesinski cesar zaradi teh množestvenih umorov energično protestiral pri Društvu narodov. Wolde Mariam zavrača italijanske trditve, da so bili ustreljeni samo oni Abesinci, pri katerih so našli orožje in ki se niso pokorili povelju, da morajo orožje takoj oddati italijanskim oblastem. Abesinski poslanik trdi, da so Italijani odlične Abesince terorizirali v njihovih lastnih domovih ter da so italijanske oblasti legalizirale neke vrste gangsterstva Wolde Mariam je nadalje opozoril na to, da italijansko-abesinske vojne še ni konec. Abesinska vlada, ki ima svoj sedež v nekem mestu južnozapadne Abesinije, je sedaj pridno na delu, da reorganizira abesinsko vojsko. Abesinske čete bodo v deževni dobi razvile velikopotezno četniško akcijo. Edino, česar primanjkuje, je orožje. Mnenja je, da bi bilo Društvo narodov moralično obvezano, da stavi abesinski vojski na razpolago potrebno orožje.

Šahovski turnir v Nauheimu

Nauheim, 22. maja i. V III. kolu šahovskega turnirja je imel dr. Vidmar proti Ahuesu že dobljeno partijo. Ker pa je bil v hudi časovni stiski, je bila igra zaradi trikratne ponovitve pot. remis Dr. Aljehin je premagal Rellstaba, Weissberger Van den Bascha, Heinicke pa Stahlberga. Bogoljubov je remiziral s Keresom.

V IV. kolu je Bogoljubov že po 17 potezah porazil Van den Boscha, Stahlberg Weissbergerja, Ahues je izgubil proti prof. dr. Aljehinu, remis je bila partija Rellstab — Heinicke. Keres je igral proti dr. Vidmarju špansko otvoritev in stoji ob prekinitvi tik pred zmago.

Stanje po V. kolu: dr. Aljehin 3, Bogoljubov 2 in pol, Ahues, Stahlberg, Weissberger, Heinicke 2, Keres, dr. Vidmar 1 in pol (1), Rellstab 1 in pol, Van den Bosch 1.

V 5. kolu igrajo: dr. Vidmar—Bogoljubov, dr. Aljehin—Keres, Heinicke—Ahues, Weisberger—Rellstab, Van den Bosch—Stahlberg.

LJUBLJANSKA BORZA

Curih, 22. maja. Beograd 7, Pariz 15.375, Newyork 309.375, Bruselj 52.30, Milan 24.30, Madrid 42.20, Amsterdam 209, Berlin 124.50, Dunaj 56.15, Praga 12.84, Varšava 58.10, Bukarešta 2.50.

Minimalne mezde in naše delavstvo

Stališče našega delavstva glede ministrske uredbe o določanju minimalnih mezd

Ljubljana, 22. maja.

Tudi delodajalci čedalje bolj pogosto zahtevajo ureditev mezdnega vprašanja, ker so pač nizke cene močno orožje v konkurenčnem boju ter da bi naj država intervenirala v mezdnih sporih. Stremljenje delavstva in delodajalcev po vzakonitvi minimalnih mezd so našla odmev na pristojnem mestu in zdaj je že v razpravi zakonska ureditev tega vprašanja na podlagi pooblastila čl. 88 finančnega zakona. Stališče delavstva je precej enotno v tem vprašanju in naša Delavska zbornica ga tolmači v posebnem elaboratu, ki iz njega posnemamo glavne misli.

Stališče delavstva glede ureditve minimalnih mezd je bilo že izraženo v resoluciji na zadnjem kongresu delavskih zbornic. Po tej resoluciji je upoštevano važno dejstvo, da obstoja mezdna tarifa v vsakem podjetju iz cele skale mezdnih postavk. Kako se naj torej določe mezde: s posebnimi mezdnimi postavkami za vsako mezdno skupino ali z eno mezdno postavko za vse podjetje? Na kongresu delavskih zbornic je delavstvo zavzelo stališče, da naj bo predpisana ona višina mezde, ki pod njo ne smejo pasti mezde odraslih in izučenih delavcev. Ta predpis pa naj ne normira cele mezdne skale, temveč le spodnjo mejo, ki se od nje navzgor začne stopnjevanje. Spodnja meja mora odgovarjati najnujnejšim stroškom za preživljanje delavca. Vendar določanje minimalne mezde ne sme biti edina in ne glavna oblika zaščite mezde. Z določitvijo minimalne mezde se lahko eliminirajo le mezde n. pr. po 1.50 in 2 Din na uro, za bolje plačane kategorije delavstva pa bi s tem ne dosegli nobene zaščite. Zato je treba delavske mezde zaščititi z normiranjem minimalne mezde, skala višjih mezd pa mora biti zaščitena s sindikalnimi akcijami ter kolektivnimi pogodbami. Potrebne bi pa bile nekatere spremembe zakonodaje o kolektivnih pogodbah, da bi bilo olajšano sklepanje teh pogodb ter da bi bile učinkovitejše. Zato se zdi delavstvu normiranje cele mezdne skale nevarno in škodljivo.

Ministrski osnutek o kolektivnih pogodbah, minimalnih mezdah in razsodiščih ne upošteva dovolj delavskih pomislekov. Po tem osnutku bi naj državni organi prevzemali tudi nalogo normiranja celotne tarifne skale po razsodiščih. Če bi bilo to normiranje mogoče, bi strokovne delavske organizacije izgubile pravico do obtsoja, saj bi ne imele več glavnega svojega delokroga, stavke bi bile prepovedane, ker bi bile v resnici nepotrebne in skratka, rešena bi bila idealno vsa mezdna vprašanja. Po tem načrtu bi moralo imeti vsako podjetje z nad 10 delavci delavskega zaupnika in kolektivno pogodbo. Kjer bi ne prišlo do sporazuma med podjetjem in delavci, bi določilo državno razsodišče celotno mezdno tarifo.

Centralno tajništvo delavskih zbornic je ponovno zavzelo stališče, ki je izraženo v resoluciji na kongresu delavskih zbornic, in sicer, da je treba dati tej resoluciji zakonsko obliko. To se pravi, da bi bilo treba vzakoniti dve uredbi, eno o določanju minimalnih mezd, drugo pa o posredovanju v mezdnih sporih, pripravljanju kolektivnih pogodb in proglašanju splošne obveznosti kolektivnih pogodb.

Centralno tajništvo delavskih zbornic je na svoji seji in pri intervenciji v ministrstvu za socialno politiko izjavilo, da osnutek ministrstva ni sprejemljiv. Ker so bile delavske zbornice povabljene, naj same s svojimi načrti zavzamejo stališče, je tudi naša Delavska zbornica izdelala uredbi v smislu sklepov delavskih zbornic na kongresu. O teh uredbah še spregovorimo.

nost in pomen nove motorke za Rudnik in okolico in se zahvalil vsem, ki so prispevali za njeno nabavo. Godba je zaigrala državno himno. Nato je spregovoril predsednik čete g. Jeršin, za njim pa še starešina Vrbinc. Gasilske čete so nato strumno defilirale mimo zbranih gasilskih funkcionarjev.

Sprevod je krenil do bližnje Jeršinove gostilne, kjer je bila na prijaznem senčnatem vrtu ljudska veselica, na katero je pozneje prišel tudi zaslužni gasilski organizator in savezni podstarešina g. Josip Turk kateremu na čast je godba zaigrala gasilsko koračnico. Ob zvokih godbe se je razvila prav prijetna zabava.

Naše gledališče

DRAMA

Petek 22.: Tiran. Red Četrtek.
Sobota 23.: Mladi gospod šef. Premiera. Red B.
Nedelja 24.: Pesem s ceste. Izven. Cene od 10 Din navzdol.

★

Poslednja novost v naši drami. V soboto 23. t. m je v drami premiera Lichtenbergove komedije »Mladi gospod šef«. Avtor, ki nam je znan že s komedijo »Kariera kanclista Vinciga«, slika na izredno ljubek način povratek mladega podjetnika. V vsej okolici njegovega podjetja nastanejo nepričakovani, nadvse zabavni zapletljaji in komične situacije. V komediji nastopajo gg. Kralj, Sancin, Lipah, Stupica, Potokar, Jerman, Daneš ter dame Mira Danilo in Severjeva. Ker je to poslednja noviteta v tej sezoni, opozarjamo še prav posebno nanjo. Premiera bo za red B.

OPERA

Petek 22.: Zaprto.
Sobota 23.: Carmen. Red A.
Nedelja 24.: Trubadur. Gostuje Josip Rijavec. Izven.
Ponedeljek 25.: Zaprto.

★

»Carmen« z go Bernot-Golobovo v naslovni vlogi se poje poslednjič v letošnji sezoni v soboto 23. t. m. za red A. Ostala zasedba je naslednja: Don Joseja poje g Marčec, Micaela ga. Ribičeva, Escamilja g. Primožič. Opero dirigira kapelnik dr Švara.

nostna razstava cerkvenega slikarstva v Novem mestu z listinami, rokopisi in starimi tiski iz novomeških arhivov in knjižnic, obenem pa bodo razstavljali tudi moderni novomeški, ali v Novem mestu živeči slikarji. O vsem tem bodo podrobneje še poročali. Že zdaj pa veljaj vsem Dolenjcem in prijateljem Dolenjske prijazno vabilo: 4. in 5. julija vsi v Novo mesto!

Beseda o naših cestah

Jesenice, 15. maja.

V nedeljski številki »Jutra« piše g. inž. Svetina o pametni preureditvi cest. Prav gotovo se vsi Gorenjci pridružujejo vsakemu pametnemu predlogu. Na žalost pa se vsi taki predlogi slišijo najmanj tam, kjer bi bilo najbolj treba, še več. Kar se novega naredi ali ukrepa, je po večini slabo.

Srečna je misel zasaditi ob cestah drevesa, nesrečna pa, zasaditi jih ob ozkih cestah. Tako n. pr. ob cesti z Jesenic proti Kranjski gori letos zasajena prav mlada drevesa, akacije. Baje ta drevesa pripomorejo s svojimi koreninami k kompaktnosti ceste. Saj je morda res. Vendar so gorenjske ceste ozke in najožje baš na ovinkih in mostovih. Že doslej je bila pri vožnji potrebna velika opreznost, sedaj pa bo z drevesi zastrto še to malo preglednosti ceste, kar je je bilo. Razširite vendar najprej ceste in izravnajte nepotrebne ovinke! Kadar bodo ceste dovolj široke za avtomobilski promet (6 metrov), takrat jih šele zasadite, sicer boste sami — zaradi zastiranja preglednosti — vzrok nesrečam, ki se bodo neizbežno množile. Tudi ne zasajajte dreves tako tik ob cestnem robu. Dostikrat je za avtomobilista baš tisti koščck trate potreben za izogibanje, ker je cesta preozka, ako pridrvi naproti avtobus ali 4 do 5 tonski tovorni avto. Marsikdo se ima baš tem obcestnim traticam zahvaliti, da se je izognil karambolu.

Dalje: akacije in jabolka. Zakaj baš ta drevesa? Kakšno korist bodo prinesle akacije narodnemu gospodarstvu? Menda prav minimalno, če sploh katero. Jabolka? Ves čas so izpostavljena prahu in z njim cestni nesnagi, ki se s prahom dviga za vozovi se useda na plodove in prodira v meso. Edino drevo, ki je najbolj primerno za tak namen je oreh. Prah in nesnaga ne moreta skozi lupino, sad ima dosti višjo ceno in tudi les se lahko prav ugodno spravi v denar.

Pri tej priliki naj ponovno opozorimo prebivalstvo, naj se ne obnaša na cesti, posebno glavni, lahkomiselno. Cesta je namenjena prometu, ne pa za sprehajališče živali, otroško igrišče, prav posebno pa ne za klepet. Vse to zelo škoduje ugledu naroda, posebno v očeh inozemca. Tudi ne moremo dovolj povdariti pravila: Ne hodi po sredi ceste, temveč tesno ob desni strani! Oblasti pa ponovno prosimo, da vendar že odpravijo sicer idilične, pa zelo nevarne razvade.

Naša propaganda v Skandinaviji

Ljubljana, 22. maja.

Še pred leti je bila Jugoslavija Dancem neznana dežela, a po zaslugi urada za pospeševanje tujskega prometa, ki ga je ustanovil naš generalni konzulat v Kodanju za skandinavske države, so zdaj v Skandinaviji dovolj informirani o naših krajih in njih lepotah ter šegah in običajih prebivalstva. O tem priča tudi zanimiv članek, ki ga je 15. maja objavila danska »Politiken« o nedavno izdani brošuri o Beogradu. List naglaša, da lahko našemu generalnemu konzulu čestitamo, saj je brošura, izdana v danščini, napravila prijeten vtis in ustvarila pri Dancih povsem drugačno mnenje o jugoslovenski prestolnici. Prav takega iskrenega priznanja je deležna tudi turistična razstava, o kateri pohvalno piše ves danski tisk, a posebno so listi pohvalili »Jugoslovanski zabavni večer«, propagandno prireditev z jugoslovensko glasbo in filmi, kateremu je prisostvovalo okoli 600 vabljenih gostov, med njimi zastopniki državnih in mestnih oblasti.

Vodja tega tujsko propagandnega odseka pri našem generalnem konzulatu je trgovski zastopnik Sigurd Jörgensen, ki je nenavadno agilen, saj prinašajo prav po njegovi zaslugi vsi danski dnevniki in revije stalno informativne članke o Jugoslaviji. Posledica tega je, da število potnikov v Jugoslavijo stalno narašča. Samo iz Danske je letos v prvih štirih mesecih odpotovalo v Jugoslavijo za 50% potnikov več kakor običajno, a oficijelni potniški urad danskih železnic ugotavlja, da med Danci še nikdar ni bilo tako veliko zanimanje za Jugoslavijo kakor letošnjo spomlad. Štirje potniški uradi organizirajo večja skupinska potovanja v Jugoslavijo. Dve družbi odpotujeta že 30. maja, ostali pa kmalu za njima. Precejšnje zanimanje za Jugoslavijo je tudi med danskimi avtomobilisti in letos pri nas ne bodo redki avtomobili z značko DK. — H koncu naj še omenimo, da bo vsak Jugoslovan, ki pride v Kodanj, dobrodošel gost pri oddelku za tujski promet, kjer bo dobil vse potrebne informacije.

Iz Celja

—c **Besierjevo igro »Tiran«** bo uprizorila ljubljanska drama v torek 26. t. m. ob 20. v celjskem gledališču. Predstava je za abonma. Neabonentom svetujemo, da si čimprej nabavijo vstopnice v predprodaji v trafiki g. Frajleta na Dečkovem trgu.

—c **V okviru protituberkuloznega tedna** bo v soboto 23. t. m. ob 20.30 v mestnem parku koncert delavskega pevskega društva »Zarje«.

—c **Komisija na Starem gradu in ob Sušnici.** V torek popoldne si je posebna komisija mestne občine v družbi zastopnikov Muzejskega društva v Celju ogledala razvaline gradu celjskih grofov na Starem gradu, da bi ugotovila, kako bi se dale te znamenite razvaline restavrirati. Skoraj ob istem času si je komisija mestne občine ogledala zemljišča, ki so se pridobila z regulacijo potoka Sušnice na Lavi, zlasti ob posestvih gg. Kukovca in Kirbiša. Ta komisija ima nalogo urediti s prizadetimi posestniki zamenjavo odnosno odkup teh novo pridobljenih zemljišč.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 22. maja katoličani: Emil Milan. Boža

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ave Marija
Kino Ideal: Vstajenje
ZKD: Miki in Silli revija v barvah bo 14.30 v Matici
Kino Sloga: Lahkomiselna žena
Kino Union: Valček za tebe
Kino Šiška: Predavanje in film »Ukradena ljubezen« ob 20.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Očeta štirih otrok povozilo

Ljubljana, 22. maja

V sredo zvečer se je tik pred postajo Stična pripetila strašna nesreča. Okrog 19.30 se je peljal na kolesu 30-letni trgovski zastopnik tvrdke Oset v Ljubljani Alfred Macele na kolesu proti Stični, z njim je bil pa v družbi tudi neki gostilničar s Krke. Zatopljena v pogovor sta šele v zadnjem hipu slišala prihajajoči vlak, ki je privozil izza zaseke in ki ga je obenem zakrival kup pred prelazom naloženih tramov. Gostilničar je v zadnjem hipu skočil s kolesa in tudi Macele je stopil z njega, a bil je že preblizu vlaka. Zagrabilo ga je stopnšče enega vagona, da se je kolo zasukalo in ga potegnilo za seboj. Macele je padel tako nesrečno, da je prišel naravnost po vlak in so šli trije vagoni čezenj.

Nesrečo so takoj opazili in je strojevodja ustavil vlak. Ko so nesrečneža potegnili s proge, je bil že mrtev. Vagoni so mu šli čez trebuh, mu zlomili hrbtenico in ga poškodovali po vsem telesu.

Pokojni Macele, katerega truplo so prepeljali v mrtvašnico v Stično, je bil star šele 30 let, bil je oženjen in oče štirih nepreskrbljenih otrok. Pokojni je bil rojen v Čermošnjicah, stanoval je pa v Ljubljani. Bil je izredno agilen trgovski zastopnik in se je marljivo udejstvoval tud iv raznih organizacijah, zlasti v Novem mestu, kjer je živel delj časa. Bil je član novomeškega Sokola. O njegovi tragični smrti so obvestili ženo in očeta, ki živi v Novem mestu. Pokopali ga bodo danes ob 17. na pokopališču v Stični.

Pod vlak je padel

Lesce, 22. maja

France Musar, 35-letni postajni delavec v Lescah je včeraj nakladal pošto na vlak. Ko se je začel vlak pomikati, je stal Musar preblizu njega in nenadoma je dobil tak sunek, da je padel pod vlak. Musar se je sicer pognal izpod vagona, vendar so mu šla kolesa čez stopala in mu zmečkala prste na obeh nogah. Ponesrečenega delavca so včeraj opoldne prepeljali v ljubljansko bolnico.

V jezi ga je zaklal

Maribor, 22.maja.

Preteklo noč se je vračal posestnikov sin Matija Godvajn iz Dobravcev pri Ormožu, kjer je bil na nekem shodu, na kolesu domov v Mihovce pri Veliki Nedelji. Na ozki brvi preko Lešnice je naletel na zakonca Ivana in Terezijo Kržič in na 24letnega cestarjevega sina Antona Gomboca iz Dolnjih Savcev. Na ozki brvi je bilo premalo prostora in tako se je zgodilo, da ej Godvajn padel z brvi v jarek. Ves divji se je pobral in planil z odprtim nožem proti Gombocu in ga sunil v prsa. Prerezal mu je pljuča in ranil srce in se je Gomboc že čez nekaj minut zgrudil mrtev.

Ubijalca so orožniki aretirali. Dejanje je priznal, zagovarja se pa, da je to napravil v slepi jezi. Sodišče je odredilo obdukcijo trupla pokojnega Gomboca.

★

V preiskovalnem zaporu tukajšnjega okrožnega sodišča sedi skupaj z nekim jetnikom v celici 50letni železničar Ivan Galjot, ki je tudi zapleten v senzacionalno afero tatvine bele kovine. Galjot je že dva meseca v preiskavi in to mu je šlo tako na živce, da je včeaj zjutraj razbil pivsko steklenico in si s črepinjami prerezal žile na rokah. Njegov sojetnik je obvestil paznika na kar so reševalci nezavestnega Galjota ki je izgubil mnogo krvi, prepeljali v bolnico.

Iz Litije

— **Razvoj šolstva** v zadnjih 15 šolskih letih« je naslov zanimivega predavanja, ki ga bo imel litijski sreski šolski nadzornik g. Ivan Bezeljak na zborovanju JUU sreskega društva v Litiji. Zborovanje bo v soboto 23. t.m. ob 9. uri dopoldne pri Mikliču v Ljubljani. Na dnevnem redu so še tudi druge stanovske in prosvetne zadeve.

AMERIČAN V NEBESIH

Umrje Američan in pride v nebesa, kjer začne takoj na dolgo in široko hvaliti svojo domovino, češ, da je v nji vse najboljše, največje in najlepše. Sreča skromnega starčka in mu začne praviti: Ali veste, da imamo pri nas niagarski vodopad, ki bruhne v eni sekundi več vode v globino, nego ste je videli vse življenje.

— Že mogoče, — meni starček prijazno.

— Kaj se pravi mogoče? To je izven dvoma, se ogreva Američan. — Kdo pa ste, če smem vprašati?

— Noe, — odgovori starec skromno

Pisatelji med seboj

— Kdaj je bila zadnjič vprizorjena tvoja veseloigra?

— **Pri premieri.**

NAJVEČJI UMOTVOR DUNAJSKE FILMSKE PRODUKCIJE! LILI DARVAS prvič v filmu!
Jutri premiera! KINO UNION! Marija Baškirčeva Jutri premiera! KINO UNION!

Sestanek naših Penklubov

Ljubljana, 22. maja

V sredo so se sestali v Zgrebu delegati naših Penklubov, Ljubljanski Penklub so zastopali g. Fran Albreht, Pavel Golia, Franc Kobler, Josip Vidmar, Bratko Kreft in dr. Debeljak. Delegati bolgarskega Penkluba zaradi tehničnih ovir niso mogli priti na sestanek. Zadržana sta bila tudi predsednika ljubljanskega Penkluba dr. Cankar in beograjskega Rakić. Penklubi nameravajo izdajati svojo revijo, ki bi izhajala v treh jezikih. To akcijo je pokrenil londonski Pen klub. O delu ljubljanskega Penkluba je referiral na sestanku g. Kobler.

Na konferenci je bilo sprejetih več resolucij. V eni delegati Penklubov soglasno priznavajo slovenski kulturni, književnosti in jeziku popolno pravico do samostojnega obstoja in svobodnega, neodvisnega razvoja. V resoluciji o pospeševanju književnega dela zahtevajo Penklubi glede na izredno težak položaj naše književnosti, naj merodajni faktorji podpirajo tudi književnost. Država in samoupravna telesa naj zagotove v svojih proračunih v ta namen zadostna sredstva. Dolžno pozornost je treba posvetiti narodnim knjižnicam. V ta namen je potreben zakon o knjižnicah, ki bo zajamčil sredstva in njihov napredek. Končno zahtevajo Penklubi, da se tudi pri nas zagotovi svoboda umetniškega književnega ustvarjanja. Včeraj so prisostvovali delegati Penkluba odkritju spomenika pesniku Dragotinu Domjanoviću ob vhodu v Tuškanac, potem so jih pa zagrebški kolegi povabili na Sljeme, kjer so jih pogostili.

I. jubilejna produkcija

Ljubljana, 22. maja.

V proslavo 10letnice podržavljenja konservatorija je ravnateljstvo pripravilo tri jubilejne produkcije, katerih prva je bila v sredo proti večeru v Filharmoniji. Pri njej so sodelovali edino le najboljši gojenci zavoda, le tri solo točke je spremljal pri klavirju prof. Marijan Lipovšek. Slišali smo pevce-soliste Ksenijo Kušej (šola prof. Foedranspergove), Draga Žagarja (šola prof. Preglja) in Ljudmilo Polajnar (šola prof. Trostove). Nastop Štefanije Fratnikove je izostal iz neznanega vzroka. Prav bo, ako se bo prihodnjič publiki javila kakršnakoli izpremememba v programu in njen vzrok. Pevci-solisti so prav lepo izvajali pesmi slovenskih skladateljev in sicer po eno pesem Ščekove in G. Kreka ter tri pesmi Lajovica, le Kušejeva je pela Poljaka Nowowjetskega »Spomine« in češkega mojstra Dvořaka »Ciganske melodije št. 7.« Sploh pa je celoten program imel izključno slovansko lice. Kot pianisti-solisti so se izkazali: Marija Mantuani z dvema skladbama Chopina, Egon Kunej s Škerjančevimi, menda prvikrat javno izvajanimi, zanimivimi in z močno tipično osebno note napisanimi »štirimi klavirskimi skladbami«, dalje Bojan Adamič, ki je izvajal šest, med seboj krepko kontrastirajočih »Preludijev« Chopina, Silva Hrašovec z originalno, samosvojo in brezobzirno »Jugoslovansko suito« Stolcer-Slavenskega ter končno Marta Osterc, ki je posvetila svoje veliko znanje po večini lirično ubranim, včasih čemerno raztegnjenim »štirim skladbam za klavir« M. Milojevića. Navedene gojence smemo uvrstiti med najboljše, najnadarjenejše učence profesorjev Janka in Antona Ravnika ter L. M. Škerjanca. Egon Kunej je gojenec Škerjanca in je, izvajajoč njegovo delo, zamogel isto podati v najbolj kompletni interpretaciji. Iz šole prof. Jana Šlaisa sta nastopila violinista Uroš Prevoršek z Janačkovo jedrovito, samoniklo »Sonato za violino in klavir« (II. in III. stavek) ter Albert Dermelj z Milojevičevo široko zasnovano »Sonato za violino in klavir v h molu« (tudi II. in III. stavek). Vse pevske in violinske točke so zahtevale izurjenih in tankočutnih klavirskih spremljevalcev in so to spremljanje oskrbeli z izjemo prof. Lipovška tovariši - konzervatoristi R. Gallattia, Marta Osterc in Herta Seifert. Pri violinskih točkah to spremljevanje kajpak ni imelo značaja običajnega podrejenega sodelovanja, temveč je bilo v smislu podanih skladb iste umetniške važnosti in vrednosti kot violina sama.

Te prve jubilejne produkcije ni bilo treba občinstvu javljati in priporočati z dolgosapno reklamo. Samo od sebe se je nabralo poslušalstvo za zvrhano polno dvorano, saj zna vsakdo brez izjeme ceniti neprecenljivo delo našega najvažnejšega glasbenega zavoda ter je hotel to pokazati s svojo navzočnostjo in svojim priznanjem še zlasti ob tako slovesni priliki, kakor je desetletni jubilej podržavljenja konservatorija.

—č.

Gasilski praznik v Rudniku

Ljubljana, 22. maja.

V Rudniku se je vršila včeraj lepa slavnost. Svečano je bila blagoslovljena nova motorka, ki si jo je nabavilo gasilno društvo v zavesti, da je spričo neštetih požarov na Barju in bližnji okolici gasilcem nujno potrebna. Že v sredo popoldne so rudniški fantje postavili dva mlaja pred ličnim, šele pred leti zgrajenim gasilskim domom, dva pa pred Jeršinovo gostilno.

Dopoldne je domači župnik blagoslovivl vso s cvetjem okrašeno motorko, ki so ji kumovali g. Olup, ga. Jesihova, posestnik Rezar in njegova žena, a prava slavnost se je pričela popoldne. Ob 14. so se začeli zbirati pred Češnovarjevo gostilno na Dolenjski cesti gasilci iz ljubljanske župe, pred Marenčetovo gostilno pa narodne noše in fantje na iskrih konjih. Z godbo D. M. v Polju je krenila pestra povorka proti Rudniku. Na čelu je jahalo več fantov v narodnih nošah, njim so sledila dekleta v nošah, godba, gasilci ljubljanske župe pod vodstvom starešine Vrbinca in gasilci na kolesih.

Povorka, ki je vzbudila pozornost v avtobusu mimo vozečih se Nemcev iz Münchena, potujočih na Sušak, da so mnogi izstopili in fotografirali narodne noše, se je nato ustavila pred gasilskim domom, kjer je zbrane gasilce in goste pozdravil šolski upravitelj g. Lulik. Naglašal je važ-

Josip Rijavec gost naše opere. Uprava je pridobila za enkratno gostovanje najodličnejšega slovenskega tenorista g. Josipa Rijavca, ki ima danes evropski sloves. Stalno gostuje po vseh velikih operah in je pravkar dovršil celo vrsto gostovanj od Nizze do Hamburga in Budimpešte. Povsod je zmagovit tako v petju, kakor tudi v igri. Njegove lirične partije so v resnici tako dovršeno in umetniško podane, kakor jih more podati malokateri od Boga nadarjeni umetnik. Poudarjamo, da Rijavec v vlogi Manrica v Verdijevi operi »Trubadur« še ni nastopil na našem odru. Gostovanje je v nedeljo 24. t. m. zvečer. Veljajo običajne operne cene.

Praznik novomeških gasilcev

Novo mesto, 19. maja

V dneh 4. in 5. julija bo novomeška prost. gasil. četa praznovala svojo 60-letnico. Že mesec sem vodi priprave za ta praznik poseben odbor, ki mu načeluje znani hotelir in svetnik zbornik za TOI Josip Windischer ml.

V treh glavnih smereh je šlo in gre delo pripravljalnega odbora. Najprej je naprosil visokega pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva Nj. Vis. kraljeviča Tomislava za pokroviteljstvo proslave, potem je pa oskrbel izdajo posebne spominske knjižice in začel s posrednimi pripravami za izvedbo jubilejnih dnevov.

Nedavno je prejel pripravljalni odbor z dvora obvestilo, da Nj. Vis. Tomislav ne prevzema samo pokroviteljstva nad proslavo, temveč je ugodeno tudi drugi prošnji čete: visoki pokrovitelj daruje četi tudi nov prapor, ki bo 5. julija blagoslovljen in razvit.

Spominsko knjižico, ki bo obsegala nad 100 strani besedila s številnimi slikami, je napisal J. Jarc in bo v nji poleg zgodovine novomeškega organiziranega gasilstva tudi pregled zgodovine Novega mesta in na podlagi mestnega arhiva pisana razpravica o požarnih razmerah v Novem mestu od 1785—1876. Izdajo knjige so omogočili predvsem novomeški trgovci in obrtniki s tem, da so v inseratni del. ki bo obsegal 48 strani, prispevali večino oglasov. Knjižica bo v kratkem dotiskana in na razpolago vsem, ki jim je Novo mesto in Dolenjska pri srcu.

O proslavi sami poročamo, da se bo 4. in 5. julija vršil v Novem mestu obvezni izlet Gasilske zajednice dravske banovine in zato naprošamo ostala društva, naj ta dva dneva po možnosti ne prirejajo večjih prireditev. V nedeljo 5. julija bo dopoldne svečana služba božja na trgu kralja Petra II. in blagoslovitev ter razvitje novega prapora, nato svečan obhod, popoldne pa na najlepšem prostoru, ki ga Novo mesto premore, na Loki ob Krki, velika ljudska zabava z obširnim programom. Ne dvomimo, da bo Novo mesto te dni privabilo poleg gasilcev tudi veliko ostalih prijateljev Dolenjske. Kar bo pa še posebej privlačilo občinstvo, bo velika obrtno-gospodarska razstava, kakršne v takem obsegu Novo mesto še ni videlo in bo nameščena v vseh prostorih nove ljudske in meščanske šole. Njej bo priključena tudi posebna zgodovinsko umet-

DNEVNE VESTI

— **Vse naše naročnike prosimo**, naj pri spremembah naslovov vedno sporoče stari in novi naslov. Zlasti opozarjamo na to vse one, ki odhajajo iz starega bivališča na počitnice v druge kraje in nam navadno sporočajo le novi naslov, a starega bivališča, ki je enako važno, ne. Kartoteka namreč ni za vse kraje urejena po abecedi, temveč za mnoge po krajih samostojno, zaradi česar je označba starega bivališča tudi potrebna.

*

— **Glavna skupščina JNU.** V nedeljo bo v Zagrebu letošnja glavna skupščina JNU, ki ji bodo prisostvovali delegati vseh sekcij. Ta bo ena najpomembnejših glavnih skupščin naših novinarjev, ker bo združena z njo proslava 100letnice hrvatskega novinarstva in 25letnice hrvatskega novinarskega društva. V soboto bo seja centralne uprave JNU, v nedeljo ob 11. pa svečana otvoritev glavne skupščine, ki ji bodo prisostvovali tudi predstavniki oblasti. Dr. Hergeršič bo imel referat o 100letnici hrvatskega novinarstva, g. Smolčič pa o 25letnici Hrvatskega novinarskega društva. Potem to glavna skupščina prekinjena in zagrebška sekcija JNU priredi gostom svečan obed, popoldne se bo pa skupščina nadaljevala. Zvečer bo v gledališču svečana predstava »Aide«. Po predstavi pa priredi ban savske banovine g. dr. Ružič novinarjem na čast svečan rout.

— **Promocija.** Na juridični fakulteti beograjske univerze je bil v sredo promoviran za doktorja prava g. Danilo Gregorič, nečak ugledenega ljubljanskega drogerista g. Bena Gregoriča. V svoji disertaciji je obravnaval ekonomsko in socialno politiko nacionalnega socializma in njene doktrinarne osnove. Čestitamo!

— **Občni zbor odvetniških zbornic.** V nedeljo 31. t.m. bo v Sarajevu občni zbor odvetniških zbornic. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem polovično voznino.

— **Zračna zveza Sušak-Split-Dubrovnik.** S 1. junijem se otvori redni zračni promet na progi Sušak-Split-Dubrovnik in sicer s češkoslovaškimi letali, amfibijami. Na Sušaku bodo imela letala priključek na redni zračni progi Zagreb-Ljubljana in Dunaj-Praga-Berlin. Odhod s Sušaka bo vsak ponedeljek, sredo in petek ob 12.45, prihod v Splitu ob 14.50, odhod proti Dubrovniku ob 15.25 in prihod v Dubrovnik ob 16.40. Na povratku bo odhajalo letalo iz Dubrovnika preko Splita vsak torek, četrtek in soboto ob 7.40 s prihodom na Sušak ob 11.35. Ta letala so tipa Saro-Claud in poleg posadke je v vsakem prostora za osem potnikov. Letala so opremljena tudi z močnimi radioaparati. Ta zračna proga bo za turiste ena najlepših in najprivlačnejših v Evropi. Šef aerocentra na Sušaku g. Nikola Vilhar je razvil živahno propagando za novo zračno progo, ki ji je uspeh že zdaj zagotovljen, saj so mnogi inozemci že rezervirali mesta. Veliko zanimanje pa vlada za novo zračno progo tudi v naši državi.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri!

Muzikalni šlager v nemškem jeziku „DIE ÖFFENTLICHE MEINUNG“

JEAN HARLOW

Lahkomiselna žena

Apel žene na krivično javno mnenje!

— **Kongres srednješolskih profesorjev.** Letošnji kongres srednješolskih profesorjev bo 5. in 6. julija v Varaždinu. Udeleži se ga 400 do 500 profesorjev, ki pridejo po kongresu v skupinah po Medjimurju in Hrvatskem Zagorju. Udeleženci kongresa bodo stanovali v frančiškanskem kolegiju, profesorice pa v uršulinskem samostanu. Poleg tega bo pripravljalni odbor poskrbel tudi za stanovanja po hotelih in privatnih hišah.

— **Tujcem na našem Primorju** moramo nuditi kar največ mogoče udobnosti, da jim po poletni oddih ob morju res počitek. Poskrbeti pa jim moramo tudi za primerno razvedrilo. Naši hoteli in gostišča na divni jadranski obali bodo udobni in lepi le, če bodo po zunanjem izgledu in notranji opremi harmonirali s svojo okolico, če bodo kazali celo v mrtvih kosih pohištva našega tvornega slovanskega duha in tujcem tako ljubo in cenjeno domačo ornamentiko. Saj iščemo izven doma oddiha tudi zato, da za nekaj časa izmenjamo svojo okolico! Letošnji ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija, bo v posebnem oddelku gostinske razstave prikazal nazorno, kaj prija razvajenim tujcem in da moremo njihovim, še tako svojstvenim željam, z izdelki naše domače industrije v polni meri ustreči. Na vseh naših parnikih bodo imeli posetniki ljubljanskega velesejma 50 odstotni popust, oziroma vožnjo v višjem razredu s karto za nižji razred, in to: od 20. maja do 8. junija za prihod, ter od 30. maja do 20. junija za povratek. Od Sušaka do Ljubljane z letalom za Din 100.— Na železnicah 50 odst. popust! Tudi tuje goste na Primorju opozarjamo na te udobnosti, da izkoristijo priliko ljubljanskega velesejma za obisk našim goram in jezerom.

— **Spomladanski planinski izleti:** Z uvedbo izletniških vlakov od 15. maja dalje je mogoče izvesti že daljše planinske ture, ker preostane dovolj časa med prihodom in odhodom izletniškega vlaka. Iz Mojstrane posečajo planinci dolino Vrat; slap Peričnik, obdan s svežim zelenjem ter Aljažev dom v sredini probujajoče se narave tik pod še zasneženo severno steno Triglava sta dve nadvse privlačni točki v gorenjski krajini. Na Golici se vedno bolj proti vrhu širi bela odeja dišečih narcis in ostale bogate planinske flore. Spodnja koča na Golici je pripravna za večdnevno bivanje. Ob Bohinjskem jezeru vlada očarljiva spomladanska tišina; edinstvena je vožnja po jezeru, ki leži med visokimi vršaci še s snežnimi odejami pokritih planin; Zlatorog in Sv. Janez skrbita za prijeten cenen oddih. Dom v Kamniški Bistrici je ena najpriljubljenejših izletnih točk spomladi; nova pešpot na desnem bregu Bistrice je speljana skozi zelene gozdove ob žuborečem potoku odkoder se prožijo očarljivi pogledi na Kamniške planine. Na Veliki planini cveto neštevilni zvončki, encijan se kosa z modrino jasnega neba in z ostalo družino planinskega cvetja. Dom na Krvavcu se pripravlja na proslavo desetletnice, ki bo 7. junija t.l. Roblekov dom na Begunjščici je oskrbovan ob sobotah in nedeljah, od 1. junija dalje pa stalno. Koča na Ljubniku nudi enega najobširnejših razgledov po vseh slovenskih planinah. Na zapadnem delu Pohorja vabi Kremžarjeva koča, ki je lahko dostopna iz Slovenjgradca. Vročine še ni ter so planinski izleti v maju mesecu najprijetnejši. Podrobne informacije o planinskih postojankah in izletih dobite v pisarni SPD v Ljubljani na Aleksandrovi cesti 4-I.

Zvočni kino IDEAL

ANA STEN, FREDRIC MARCH

v prekrasnem velefilmu

„VSTAJENJE“

po romanu slavnega pisatelja

L. N. Tolstoja.

Predstave ob 4., 7., in 9.15 zvečer.

— **Plenarna seja Zveze nabavljalnih zadrug državnih nameščencev.** Danes zborujeta v Zagrebu upravni in nadzorni odbor Zveze nabavljalnih zadrug državnih nameščencev. Opoldne so prispeli v Zagreb bolgarski zadružniki na kongres zadrug Zveze nabavljalnih zadrug državnih nameščencev. Jutri dopoldne se prične glavna skupščina Zveze, v nedeljo dopoldne pa bo svečana proslava njene 15letnice.

— **Anketa Narodne banke o kmečkih dolgovih.** Narodna banka je organizirala med denarnimi zavodi pismeno anketo o stanju kmečkih dolgov. V juniju bo sklicana posebna konferenca, na kateri se bo obravnavalo vprašanje kmečkih dolgov denarnim zavodom, da bi mogli biti storjeni konkretni sklepi in sproženi predlogi glede nadaljnje ureditve tega vprašanja še predno poteče veljavnost uredbe o odgoditvi plačil. Uredba velja do 1. oktobra.

— **Protituberkulozni kongres.** Jugoslovensko fiziološko društvo in Jugoslovenska protituberkulozna liga priredita za binkošti v Sarajevu pod pokroviteljstvom kraljice Marije protituberkulozni kongres, posvečen najbolj perečim vprašanjem borbe proti tuberkulozi. Prijavljenih je nad 20 zdravnikov in koreferentov k referatu kako organizirati borbo proti tuberkulozi v Jugoslaviji. Med koreferenti sta tudi šef zdravnik na Golniku dr. Neubacher in dr. F. Debevec iz Ljubljane. Prometni minister je dovolil zdravnikom, ki se udeleže kongresa, polovično poznino.

— **Ljubljanski visokošolci v Dalmaciji.** V sredo je prispelo v Split 20 slušateljev in slušateljic ljubljanske univerze pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. B. Saria. V Splitu in okolici ostanejo več dni.

— **Zdrav duh v zdravem telesu!** Le tedaj boste zmogli vse napore vašega dnevnega umskega dela v pisarnah in drugod, če boste tudi vašemu telesu posvetili pažnjo. Nepretiran šport ali kratek izlet v prosto naravo vas bo popolnoma posvežil! Na ljubljanskem velesejmu, od 30. maja do 8. junija, bodo mnoge naše in inozemske tvrdke razstavile zelo praktične in cenene pripomočke za gojitev telesne kulture. V oddelku za motorna vozila pa boste našli gotovo svojemu okusu in žepu primerno vozilo, ki vas bo varno in hitro preneslo v osvežujočo naravo.

— **Kopališko zdravljenje vojnih invalidov** se bo tudi letos vršilo v Toplicah pri Novem mestu. Tozadevna navodila in pojasnila prejmejo vojni invalidi v občinskih uradih, pri sreskih načelstvih, mestnih poglavarstvih in pri VI oddelku banske uprave.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in deževno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Rogaški Slatini, Beogradu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Sarajevu in Splitu 27, v Beogradu 26, v Zagrebu in Skoplju 22, v Mariboru 20, v Rogaški Slatini 19, v Ljubljani 18.6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752.1, temperatura je znašala 11.6.

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 je še čas, da si ogledate velefilm

AVE MARIJA

Jutri bo prepozno!!!

ELITNI KINO MATICA, Tel. 21-24

— **Žrtev premetene ciganke.** K Mariji Andrejka v Vrhpolju je prišla te dni mlada ciganka in se ponudila, da ji bo vedeževala. Čarala je tako dolgo in tako spretno, da je pričarala v svoj žep okrog 150 Din gotovine, povrhu je pa lahkoverno ženo oslepárila še za volneno jopico, brisačo in nekaj posode. Ciganka je nato izginila brez sledu. Poizvedbe so dognale, da gre za okrog 25letno ciganko Mileno Mihajlovič, ki se klati v kamniškem okraju in družbi svojega brata in še dveh drugih ciganov.

— **Sezija špargljev.** Vsak dan sveže domače beluše servira gostilna pri »Slepem Janezu«.

— **Samomor Slovenca v Zagrebu.** V poslopju glavne carinarnice v Sarajevu se je včeraj zastrupil 19-letni Jakob Gustl. Popil je večjo količino sode. V obup ga je pognala beda. Njegov oče je pred leti zapustil svojo ženo in odšel z drugo v Ljubljano, kjer je tako dolgo pijančeval, da je umrl. Kmalu je Jakobu umrla tudi mati in tako je zašel v bedo, iz katere ni našel drugega izhoda nego samomor.

— **Človek namesto topovske krogle.** Znani akrobat Aleksič je izdelal velik pločevinast top, iz katerega bo v nedeljo na igrišču VSK v Varaždinu izstrelil namesto krogle živega človeka. Če se mu bo ta poskus posrečil, ga bo ponovil tudi v drugih večjih mestih države.

Jutri velika premiera! Vsa prirodna lepota tirolskih planin in Frauenseea

Pesem lepote, mladosti, ljubezni in prvič prebujene strasti!

ŽENSKO JEZERO

Po slovitem romanu Vicki Bauma »Der Held von Frauensee«. V glavnih vlogah omiljeni par iz filma »Oči črne«

SIMONE SIMON in P. Aumont

»... učitelj plavanja je lep mladenič ..., a na drugi strani jezera živi lepa, mlada Puck, divje in strastno, je večja prijateljica živali kot ljudi ...
O tem filmu je govoril ves Beograd, ves Zagreb ... in bo govorila tudi vsa Ljubljana!!!

Premiera jutri v Elitnem kinu Matici

— **Sleparski nabiralec prispevkov za tekstilne delavce.** V Virovitico je prišel v sredo neki Josip Vidmar, ki je pobiral prostovoljne prispevke za akcijski odbor neodvisnih sindikatov tekstilnih delavcev Jugoslavije. Kmalu se je pa izkazalo, da takega odbora sploh ni. Čim je Vidmar zavohal nevarnost jo je popihal. Nabral je baje že nad 10.000 Din in zdaj ga zasleduje policija.

Iz Ljubljane

—lj **Nove ulice na Mirju.** Mirje se še vedno širi in se bo kmalu spojilo z Glincami. Med njegove ulice moramo prištevati tudi podaljške ulic ob Koleziji, ki so jih nasuli z zemljo, izvoženo iz Ljubljanice. Nasuta je že dovolj Langusova ulica, lepi pot in levi breg Gradaščice nasproti Kolezije. Ti podaljški ulic pa zdaj še seveda niso podobni ulicam, saj je teren nasut samo z blatom. Edino Lepi pot so posuli nekoliko — kakor za poskušnjo — z gramozom. Zdaj še ni nujno, da bi uredili povsem nove ulice, ker še ni tam posebnega prometa, vendar bi bilo potrebno, da bi uredili vsaj Lepi pot.

—lj **Ljubitelji rib letos nimajo sreče.** Zdaj je sezona za priljubljene skuše, ki so bile samo enkrat nekoliko cenejše, in sicer v sredo, ko so jih prodajali po 10 Din. Gospodinje so računale, da bo trg tudi danes založen s cenenimi skušami, pa so se uračunale. Danes skuš sploh ni bilo na trgu. Morskih rib je bilo malo, ker je zopet neugodno vreme za ribolov. Največ je še bilo sardel, ki so po 16 Din. Boljše vrste morskih rib, ki jih je bilo samo po nekaj kilogramov, so prodajali v splošnem po nespremenjenih cenah. Kakor navadno je bilo izmed rečnih rib največ ščuk, ki so jih prodajali po 20 Din naprej. Dobra donavska riba smuč je bila danes po 26 Din. Žabjih krakov je vedno na izbiro.

Kino Union, tel. 22-21

Danes poslednjič ob 16., 19.15 in 21.15 razkošna in zabavna opereta

Valček za Tebe

Louis Graveure — Camilla Horn, Heinz Rühman, Adela Sandrock, Theo Lingen.

Občinstvo se zabava in smeje 2 uri!

H. Rühman in Adela Sandrock nosita palmo uspeha!

—lj **Ponižna prošnja.** Drugo leto že teče, odkar so nam razkopali Železnikarjevo ulico v Spodnji Šiški, ko so delali zbiralni kanal. Toda še danes cesta ni zravnana, dasi smo prizadeti že davno vložili na mestni magistrat prošnjo, da se ta zadeva uredi. Prosimo, da se kdo pobriga za to stvar, sicer nas bo prej prerasla trava, ali pa si bomo polomili noge na neverjetno velikih kamnih, ki leže po cesti sredi mesta.

—lj **Društvo za zaščito interesov vlagateljev bivše Poštne hranilnice na Dunaju** s sedežem v Ljubljani, sklicuje svoj redni občni zbor, ki se vrši dne 29. 5. ob 19.30 v društveni sobi restavracije Novi Svet na Gosposvetski cesti. Ker bo na tem zboru poročal tudi društveni pravni zastopnik, bo vse prizadete gotovo zanimalo, v kakšnem stanju se zadeva nahaja. Udeležite se sigurno in točno.

—lj **Škropljenje ulic in cest** gre v splošnem v redu. Posebno skrbe za škropljenje glavnih prometnih žil, kakor Celovške, Tržaške in Dolenjske ceste, ne zanemarjajo pa tudi stranskih cest, zlasti ob bregu Ljubljanice. Zdaj spomladi, pri nezanesljivem vremenu pa se trud komaj izplača, kajti čim je škropljenje opravljeno, se kaj rado pripravi k dežju in nadaljnjim zadregam, posebno v ožjih ulicah, kjer se tudi nabira prah in kamor škropilni avto le nerad zavije, odpomore narava sama. Tako je zadovoljen magistrat in končno tudi meščani sami, ki sicer radi govore o favoriziranju posameznih ulic in cest v pogledu škropljenja.

—lj **Kanalizacija Trnovega.** Pred tednom smo poročali, da se podjetje Dukič pripravlja na večja kanalizacijska dela na Trnovskem pristanu. Zdaj že delajo. Na Trnovskem pristanu bo zbetoniran zbiralni kanal, ki je podaljšek zbiralnika na levem bregu Ljubljanice, in sicer bo visok 1.50 m. Ležal bo precej globoko. Zbetoniran bo do Opekarske ceste, nadaljnji priključki pa bodo betonske cevi manjšega profila. Trnovski pristan bo med delom delj časa zaprt za vozni promet. Trnovo doslej še ni imelo popolne kanalizacije, zato je to delo še tem večjega pomena. Upamo, da bodo kmalu tudi priključene stranske cevi ter da bo kanalsko omrežje že v bližnji bodočnosti popolno, kar je nujno potrebno. Kako potrebna je kanalizacija v Trnovem, je še posebno očitno na Opekarski cesti, kjer sta obcestna jarka polna zastajajoče gnojnice.

— **»Binkoštni sejem v Laškem** se letos ne bo vršil kakor prejšnja leta na binkoštni torek, marveč že v četrtek pred binkoštmi t.j. 28. maja.

—lj **Filozofsko društvo v Ljubljani** bo imelo v soboto, dne 23. maja ob 18. uri v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi svoje osmo predavanje. Predaval bo vseuč. prof. dr. L. Ehrlich o temi: **Psihološko-evolucijska in historična metoda v etnologiji.** K predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost!

—lj **Zatvoritev prehoda skozi Lattermanov drevored.** Zaradi velesejma bo prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union, od 25. maja do 13. junija zaprt.

—lj **Veselo glasbo bomo slišali** v ponedeljek, 25. t.m. na II. jubilejni produkciji ljubljanskega drž. konservatorija. Produkcija se vrši v filharmonični dvorani. Začetek je točno ob četrt na 7. zvečer. Natančen spored priobčimo jutri.

—lj **Društvo slušateljev juridične fakultete** priredi danes ob pol 20. uri v predavalnici št. 90. na univerzi predavanje univ. doc. g. dr. Ivana Tomšiča »O reformi Zveze narodov«. Vsi, ki se za temo zanimajo, vljudno vabljeni. Odbor.

—lj **Ob binkoštnih praznikih** bo v Ljubljani esperantski kongres. Na predvečer kongresa v petek, dne 29. t.m. koncertirajo v Ljubljani gojenci hrvatskega zavoda za slepe v Zagrebu. Pod vodstvom svojih učiteljev nastopijo kot solisti, kot mladinski zbor, godalni orkester in tamburaški zbor. Spored obsega dela domače in tuje literature. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

—lj **Tatvine in vlomi.** Zadnje čase so postali vlomilci spet drznejši in ima policija z orožniki polne roke dela. Prijavljenih je bilo več drznih vlomov in tatvin. V stanovanju Milani A. na Starem trgu 24 se je splazil pred dnevi neznanec, ki je ukradel album z nad 20.000 komadi raznih znamk, katerih vrednost ceni oškodovanec na 50.000 Din. Čevljarskemu mojstru Jakobu Kranjcu, stanujočem v Vodnikovi ul. 10, je nekdo odnesel skoraj nov zimski površnik, vreden 500 Din. Te dni ponoči je neznan storilec vlomil v puščico v cerkvi v Kosezah in pobral iz nje vso gotovino. V stanovanje Stankota Z. v Ipavčevi ulici sta se pred dnevi splazila dva drzna uzmoviča ter mu odnesla zelenkast plašč, dva para sportnih hlač, rjav suknjič, več perila, dalje uro in legitimacijo. Skupna škoda znaša blizu 1500 Din.

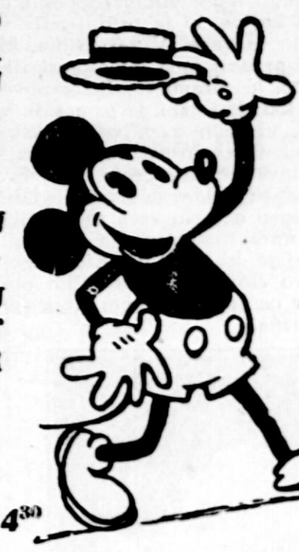

DANES IN JUTRI ob 14.30

MIKI IN SILLI REVIJA V BARVAH

FILM ZKD V MATICI

CENA: Din 3.50.

—lj **Izgnana iz Ljubljane.** Natakarica Jožefa Kastenetto, doma iz okolice Stične se je poleg svojega poklica pečala tudi z raznim drugimi posli ter zašla na kriva pota. Večkrat je romala v zapor in ker ni pokazala nobene volje do poboljšanja, jo je sodišče po prestani kazni izgnalo za dobo 5 let iz območja mesta Ljubljane.

Iz Višnje gore

— **Gojenke Državnega osrednjega zavoda za ženski domači obrt na Polževem.** V sredo so priredile majniški izlet na Polževo gojenke Državnega osrednjega zavoda za ženski domači obrt pod vodstvom rav. g. Boža Račiča. Na Polževo je prišlo okrog 30 zalih, brhkih deklet, da je bilo v domu zopet vse živo in razigrano. Z izletom so bila dekleta zelo zadovoljna in bodo doma pripovedovale, kako lepo je tudi na Dolenjskem. S Polževega so krenile mlade izletnice v Jurčičevo rojstno vas Muljavo, potem pa na kolodvor Stična, od koder so se vrnile vesele in zadovoljne v Ljubljano. V Stični jih je gostoljubno sprejel vedno postrežljivi g. Tone Rojc in jim dal pokusit najboljše izdelke svoje priznane tvornice likerjev. Vreme sicer ni bilo idealno, vendar je pa bilo na izletu lepo in prijetno.

— **Ukradeno blago najdeno.** Oni dan smo poročali, da je bila posestniku Janezu Jamniku v Novi vasi ukradena obleka in zlatnina. Vestni višnjegorski orožniki so jo takoj ubrali za tatom in čez nekaj dni so dobili skoraj vse ukradeno blago nazaj. Tat je dobro znan in bo kmalu v rokah pravice.

— **Dež s točo.** Letos imamo tudi spomladi muhasto vreme. Zima je bila brez snega, spomlad imamo pa deževno. V petek večer je med hudim nalivom padala precej debela toča, tako da je ležala pod kapom še v soboto zjutraj. Oklestila je precej sadno drevje tako, da bomo imeli zopet slabo sadno letino.

— **Priljubljena izletna točka** je postala Polževo v tem kratkem času, odkar stoji tam gori pod cerkvico Sv. Duha že daleč po Sloveniji in tudi preko njenih meja sloveči planinski dom. Vedno več izletnikov prihaja zlasti ob nedeljah na Polževo, pa tudi čez teden. Letos je še posebno mnogo šolske mladine, pa tudi avtomobilisti so že odkrili lepote naših krajev. Ob nedeljah švigajo avtomobili na Polževo in nazaj, da domačini kar strme, saj si prišel pred dobrima dvema letoma na ta hrib komaj z vozom, po zanemarjeni kolovozni poti. S Polževega imajo izletniki lepe izlete v bližnjo okolico, kdor je pa dovolj utrjen, lahko napravi daljši izlet, saj je povsod polno večinoma še neodkritih naravnih lepot.

Kupujte domače blago!

MALI OGLASI

beseda 0.50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din, preklici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase se priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

OBLEKE ZA BIRMANCE zelo lepo izdelane ter vsa druga oblačila dobite najceneje in v največji izbiri pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. 6. R.

PRODAM

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

KOLESA nova od 600 Din naprej pri Prometu (nasproti križanske cerkve). 1601

Makulaturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“,
Ljubljana Knaflieva ulica štev. 5

Ta kisikova kopel odstranjuje KURJA OČESA

Kurja očesa, ki bolijo in pečejo, se lahko s korenino odstranijo po tej zdravilni kisikovi kopeli. Brez bolečine in nevarnosti se za vedno izginila. Dajte v vodo toliko Saltrat Rodella da bo dobila videz mleka, potem pa pomočite noge v tako kopel. Poškodovana koža se bo zacelila, otekline bodo izginile, žulji pa ne bodo več boleli. Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Cena je neznatna.

Kidričeva knjiga o Prešernu

Posebno vrednost ima knjiga zato, ker vsebuje tudi Prešernova pisma

Ljubljana, 22. maja.

Zdaj, v tem mesecu, proslavljajo Čehi svojega velikega pesnika, ki jim pomeni toliko, kakor nam Prešeren, *K. H. Mácho* — šumno in z globoko kulturno zavestjo. Proslavljajo jubilej njegove pesnitve »Maj«, ki je izšel pred sto leti kakor Prešernov Krst pri Savici. Pri nas pa ni bilo nobene oficijelne prireditve, posvečene jubileju Krsta pri Savici. Sicer govorimo, da se je tudi med našo kulturno javnostjo začel uveljavljati Prešernov kult, vendar moramo priznati, da se zdi, kakor da smo na Prešernovo delo že pozabili in da ne vodimo točnih računov o pesnikovih jubilejih. Kljub vsemu se nismo mogli lepše oddolžiti pesniku kakor se smo s knjigo, ki je te dni izšla v založbi Tiskovne zadruge. V tej knjigi, ki jo bomo morali prišteti med temeljne knjige naše literature, je zbrano vse Prešernovo delo — takšno, kakršno nam ga je pesnik v resnici zapustil, urejeno z največjo skrbnostjo ter po znanstvenem načinu. Naš največji prešernoslovec, univ. prof. dr. Fr. Kidrič je pokazal tu sadove svojega poglabljanja v Prešernovo delo in zato pričakujemo s popolno upravičenostjo, da bo tudi izdaja druge knjige, ki bo v nji Kidrič pokazal Prešernovo človeško in pesniško podobo dogodek v našem kulturnem življenju — trajnega pomena.

Prva knjiga je zelo obširna, saj obsega VIII+408 strani. Že njena zunanjost je tako vabljiva, da jo vzameš z veseljem v roke. Začasni ovitek krasi slika Primčeve Julije. Knjigo je opremil ing. arh. D. Serajnik. Posebno jo krasi reprodukcija Jakčeve slike »Prešeren okoli 1835«, ki nam kaže pesnika, kakršen je verjetno bil. Knjigo je tiskala Delniška tiskarna ter je grafično na višini.

Urednik je sestavil vodnik za čitanje pesmi v približni časovni zapovrstnosti. Ta vodnik je zlasti važen za raziskovalce Prešernovega dela. Na koncu knjige nam urednik razlaga smernice, ki so ga vodile pri urejanju pesnikovega dela. Sprevidimo, da se je trudil z globokim razumevanjem in resnično vestnostjo, da bi nam podal Prešernove pesnitve čim pristnejše, v nepotvorjeni, prvotni obliki. In baš v tem je največja vrednost Kidričevega Prešerna. Marsikdo bo šele zdaj spoznal, da ni poznal dovolj Prešerna, da ni poznal intimnih lepot njegovih pesmi. Posebno vrednost ima knjiga tudi zato, ker vsebuje tudi Prešernova pisma, ki nam približajo pesnika od njegove človeške strani in ki dihajo obeležje pesnikove dobe. Razen Prešernovih pisem so še objavljena mnoga druga, njegovih prijateljev. Čopa, zlasti mnogo je Vrazovih, ki so tudi najobširnejša, Čelakovskega, ki je želel, da bi mu Prešeren dopisoval v slovenskem jeziku, Auerspergova (Anastasius Grün), dve Bleiweisovi itd. Ta pisma pa niso zanimiva le iz subjektivnih razlogov glede na Prešerna, temveč ker nam odkrivajo marsikaj zanimivega ter pomembnega iz Prešernove dobe ter pojasnjujejo odnose med ilirstvom in slovenstvom. Marsikdo bo sprevidel, da so doslej gledali mnogi na ilirstvo v posebno napihnjeni obliki in da Vraz ni bil takšen sovražnik slovanstva kakor so ga nekateri očrnili. Tedaj še prav za prav ni bilo slovenskega književnega jezika — Prešeren mu je začel polagati temelje. To je Vraz upošteval ter je zelo cenil Prešerna, pač pa je dvomil v bodočnost slovenskega književnega jezika, ki bi izviral le iz enega narečja ter je priporočal Prešernu, da naj upošteva tudi druga narečja glede na vokalizacijo. Tožil mu je, da ljudje na Štajerskem ne morejo razumeti Prešernovih del, pisanih v gorenjskem narečju, da pa jih takoj razumejo, če jim razloži razlike v vokalizaciji. Razumljivo je, da se je Vraz bolj nagibal k Hrvatom kakor h Kranjcem, saj je narečje v Slov. goricah bližje kajkavskemu kakor gorenjskemu in »ilirski« jezik ni bil zgolj fikcija, temveč je temeljil kolikor toliko na velikem sorodstvu slovenskih narečij in kajkavskega narečja. Prešeren kot pesnik, ki je sijajno obvladal jezik, ki je v njem ustvarjal, pa seveda ni mogel razumeti potrebe po kakšnem drugem jeziku, ki bi ga bilo še treba razviti. Prešeren je bil pesnik, Vraz pa (čeprav ne po poklicu) filolog, oba moža pa sta si bila iskrena prijatelja; vendar se zdi, da je bil Vraz Prešernu bolj naklonjen kakor Prešeren Vrazu. Razvoj jezika nedvomno zavisi v veliki meri od političnih mej, ne le od etničnih in kdove kako bi se razvil naš književni jezik, če bi bile politične meje med kajkavci drugačne, kakršne so pač bile. Vendar vidimo, da sta se v diskuziji o bodočnosti našega jezika motila več ali manj oba pesnika — Vraz in Prešeren; Prvi bolj, drugi manj — slovenski književni jezik se vendar ni podredil povsem gorenjščini, temveč se je razvijal od prvih osnov — dolenjskega narečja ter se približeval tudi vzhodnim narečjem, kar je želel Vraz. Toda pesnik je zmagal nad filologom, kar se je že večkrat zgodilo. Zato se tudi jezikoslovci tolikokrat motijo o pesnikih, ker hočejo veljati za večje mojstre jezika od pesnikov.

Kidričeva knjiga bo dajala mnogo snovi za vse, ki se pečajo z našo kulturo, njeno zgodovino ter z življem in bitjem naroda sploh. Na vse to, kar budi v prvi knjigi v zvezi s Prešernovo korespondenco vprašanja in netivo za razmišljanje, bo pa nedvomno najbolj odgovoril Kidrič sam v drugi knjigi, saj je za to najbolj poklican. Za vse one, ki uživajo Prešernovo delo neposredno brez vsakih vprašanj, je novi Prešeren najdražji zaradi Prešernovih pesnitev, ki so zbrane v tej dragoceni knjigi. Popoln čar, diha iz teh nepotvorjenih pesmi, čar Prešernove poezije. Kidrič se je posvetil svojemu delu s spoštovanjem do pesnikovega dela ter se povsem podredil pesniku. In baš v tem delo hvali svojega mojstra.

Naši učitelji na Češkoslovaškem

Prisrčen sprejem in ogled Masarykove dekliške osnovne ter drugih šol v Bratislavi

Bratislava, 20. maja.

V torek zjutraj smo odpotovali iz Maribora z »rdečim Francljem« ter dospeli okrog 14. na Dunaj, v velemesto z vsem truščem, hrupom in ropotom, širokimi ulicami in izbranimi izložbami, lepotami in zanimivostmi, pa tudi opasnostmi. Bili smo veseli, da smo takoj nadaljevali pot proti Bratislavi, kamor smo prispeli še pred nočjo.

Do mostu ob Dunavu nam je prihitel naproti odposlanec Zveze slovaškega učiteljstva, ki nas je popeljal v dvorano hotela »Tatra«, kjer so nas pozdravili učenci Masarykove meščanske šole z našo in njihovo himno, dobrodošlico nam je pa izrekel upravitelj g. Mikulaš Berka. Zveza nas je pogostila z večerjo. Drugo jutro pa smo po sporedu, ki so nam ga sestavili slovaški učitelji, pohiteli v Masarykovo dekliško osnovno in meščansko šolo, ki je po svoji legi umaknjena mestnemu hrupu. Šolska stavba je popolnoma nova in po svoji impozantnosti, vseskozi moderni urejenosti in dovršenosti napravi mogočen vtis. Iz oken so plapolale neštete zastave. Deca pa je pozdravljala strumno »Nazdar«. Prikupne so bile številne narodne noše otrok, ki so pod vodstvom svojega učiteljstva priredili malo akademijo, kjer smo posebej občudovali ritmične vaje in solo plese 6 do 8letnih otrok.

Ravnateljica šole ga. Filiphova nas je porazdelila v skupine ter nam pod vodstvom svojega učiteljstva razkazala razrede in način poučevanja. Tu prevladuje globalna metoda (strnjeni ponk), po načrtih pedagoga dr. Vaclava Přihode, deloma pa po načrtih našega rojaka s krškega polja dr. Mihajla Rostoharja. Pouk je vseskozi moderen, sintetičen, ki približuje deci človeško in prirodno življenje v njega povezanosti ter ga prikazuje kot živo sliko življenja, pri čemer stopa v ospredje učenčeva aktivnost. V ostalem pa temelji na vseh sodobnih glavnih pedagoških načelih. Omeniti je treba, da so uspehi naravnost presenetljivi. In učenci jih ne dosežejo ne z muko, marveč z največjim veseljem. Ta šola ni »tovarna učenja«, marveč idealno vzgajališče, za kar so podani tudi vsi obče upravni pogoji.

Učilnice so velike, zračne, svetle sobe, kjer so nameščene klopi, ki se prilegajo individualnosti otrok. V kotu je improvizirana »prodajalna«. Na razpolago so tudi iz lepenke napravljene češke krone in ostali drobiž. Učenci prodajajo in kupujejo najraznovrstnejše potrebščine, ki pa so seveda vse samo — naslikane. Učenci se nauče vsga igraje, ne da bi vedeli, da so v globokem učenju računstva. Table se odpirajo in dvigajo kakor knjige. V vsakem razredu visi tudi slika češkoslovaške himne, ki je pisana po notah. Privlačnost sob so parketna tla. Vsak učenec ima copate. Zunaj je garderoba za čevlje in plašče.

V drugem delu mesta smo si ogledali Štefanikovo dekliško osnovno in meščansko šolo, ki je po svoji impozantnosti slična Masarykovi, samo da ima poleg številnih posebnosti še gospodinjsko šolo, kjer se uče učenke meščanskih šol tudi gospodinjstva in kuharske umetnosti, s katerimi so nas prepričale ob zaključku pregleda te šole. Ogledali smo si tudi bratislavski muzej, popoldne pa ogromno obrtno šolo, kjer poučuje 112 učiteljev v treh jezikih 2338 vajencev 33 najraznovrstnejših obrti. Ta šola je tudi popolnoma nova in po svoji dovršenosti le malo zaostaja za dunajsko.

Kakih 20 km oddaljeno od Bratislave, ob izlivu Morave v Dunav leži razvalina gradu Devin, nekdanja rezidenca Svetopolka, kjer sta se mudila tudi sv. brata Ciril in Metod. Ogled te razvaline na visoki skali ti pokaže tipičnost bratislavske pokrajine. Tu je slovaška mladine vzidala pretekli mesec spominsko ploščo Jan Šturi, preporoditelju slovaškega naroda.

Zvečer nam je priredila ČJ liga slavnostni banket, katerega se je udeležil tudi naš konzul Kičević z go. soprogo, predsednik lige redaktor »Slovenskih listov« g. Avrel Štyk z go. soprogo, zastopniki Zveze slovaškega učiteljstva, šolskih oblasti in naša znana operna pevka ga. Marija Peršlova, ki že delj časa poje v bratislavski operi in še mnogo drugih odličnih osebnosti slovaške javnosti.

Predsednik učiteljske zveze g. Berka nas je vnovič pozdravil ter nam želel, da bi odnesli najboljše vtise iz Bratislave. Za njim je govoril predsednik lige. g. Štyk, v imenu Kola slovaških žena je govorila njegova soproga; govoril je tudi generalni konzul. Vsem se je prisrčno zahvalil načelnik prosvetnega oddelka g. prof. Breznik iz Ljubljane.

V složnem tovarištvu in bratski vzajemnosti smo ponovno izmenjali mnogotere zdrave, klene in lepe misli. Le prehitro se je približala polnoč. »Rdeči Francelj« nas je popeljal k našim prenočiščem. Kratko bivanje v Bratislavi nam ostane v najprijetnejšem spominu. Globoko zahvalo smo dolžni zlasti zvezi slovaškega učiteljstva. Na praznik Vnebohoda odhitimo ob 7. zjutraj v Zlin, kamor dospemo okoli 12. ure.

Tragedija človeka

Nedavno je umrl v francoski vasici Flers priletni na videz preprosti mož Henry Latour. Živel je mirno in sosedje niso vedeli, kako globoko tragedijo nosi v svojem srcu. To je prišlo na dan šele zdaj. Latour je bil nekoč vrhovni inspektor francoske varnostne službe (Surete). Za svoj poklic je bil zelo nadarjen in obetala se mu je sijajna bodočnost. Naenkrat pa je odložil svoje mesto in se umaknil v vasico Flers, kjer je ostal dolgih 50 let do svoje smrti. Kaj ga je napotilo na to?

Pred tridesetimi leti je strahovala severno Francijo nevarna razbojniška tolpa. Med drugim je imela na vesti tudi umor dveh starih zakoncev. Tega dvojnega umora je bil obdolžen neki Galton, ki so ga takoj aretirali. Proti njemu pa ni bilo dokazov in ljudje v okolici so se zgražali, da mora sedeti v zaporu, češ, da je nedolžen. Zadeva je prišla do pravosodnega ministra, ki je naročil varnostni službi v Parizu, naj jo sama preišče. In ta naloga je bila poverjena baš Latouru. Svojo dolžnost je izpopolnil sijajno. Dokazal je, da je Galton nedolžen, izsledil je pravega morilca in ga aretiral. Morilec je prišel na giljotino in Latour je dobil javno pohvalo. Obetala se mu je torej sijajna karijera.

In baš tedaj je odložil svoje mesto in odšel v vasico Flers, kjer je živel puščavniško življenje do smrti. Vzrok je bil znan samo njemu in njegovim predstojnikom. Latouru je bila namreč že prej ušla žena z drugim in vzela s seboj tudi sinčka. Njen zapeljivec je pa postal pozneje član razbojniške tolpe in razbojništva je naučil tudi nesrečnega dečka. Morilec starih zakoncev Georges Veron, ki ga je bil Latour izsledil in spravil na giljotino, je bil njegov sin. Latour je spoznal to med obravnavo iz aktov, nanašajočih se na obtoženca. Tako je nesrečni oče v samoti celih 50 let prenašal svojo bridkost.

Največji safir na svetu

tehta okrog 20 kg in v Londonu si belijo glavo, kaj bi počeli z njim

V eno najznamenitejših brusilnic draguljev v Londonu so prinesli pred dobrim tednom največji safir sveta. Tehta skoraj 20 kg, torej šest kilogramov več nego največji doslej znani safir. Velik je približno kakor človeška glava, barve je žolto rjave in na površju je umazan, tako da bi ga v sedanji obliki nihče preveč visoko cenil. Če bi ga naše! človek ob cesti, bi ga najbrž niti ne pobral, vsaj lajik ne, saj bi ne vedel, da ima pred seboj tako dragocen kamen. V brusilnici se zato tudi niso bali, da bi ga kdo ukradel. Valja se tam kar brez nadzorstva. Našli so ga pred letom dni domačini na Ceylonu, angleški guverner ga je pa rešil uničenja in poslal brez posebnih varnostnih ukrepov v Londonu, kjer si belijo zdaj strokovnjaki glave kaj bi počeli z njim.

Sedanja vrednost največjega safirja na svetu je v splošnem samo idealna. Pravijo, da je vreden okrog 4.000 funtov šterlingov ali v našem denarju okrog milijon Din. Če bi bil temnomoder, bi ga bilo sploh težko oceniti, rjavo žolta barva je pa izmed vseh barv najmanj priljubljena. Ni pa izključeno, da se bo posrečilo odstraniti jo s segrevanjem. Tako se često izdelujejo iz safirjev grde barve leuko-safirji, brezbarvni dragulji, podobni briljantom, če so lepo brušeni. Tudi s tem bi vrednost dragulja silno poskočila, čeprav leuko-safirji niso tako dragoceni kakor modri safirji. Težak problem je tudi brušenje v celoti, napraviti poseben stroj, kajti navadni stroji so za tako velike kamne premajhni. Brušenje bi trajalo približno 18 mesecev. Nekateri strokovnjaki, ki so ga pregledali, menijo, da utegne biti žolto rjava barva samo na površini, v jedru je pa morda kamen modrikast. Pri ceylonskih safirjih je to sicer redek pojav, ker imajo na površini modro lisо, ki se lepo namesti pri brušenju in da potem vsemu lepo barvo. Ni pa izključeno, da bo vendarle modrikast, kar bi zadostovalo, da bi se njegova vrednost po brušenju dvignila najmanj na 3,000.000.

Iz Maribora

— **Drevi opera.** Snoči je v mariborskem gledališču gostovala ljubljanska opera z »Brivcem Seviljskim« in dosegla triumfalen uspeh. Vsi sodelujoči so bili deležni navdušenega odobravanja. Svežega cvetja ni manjkalo. Opero ponove drevi za red A.

— **Tiskovni urad mestne občine.** Da bo tesnejši stik med občino in mariborsko javnostjo, ki se zanima za vse komunalne zadeve, je ustanovila mestna občina v sporazumu z tukajšnjimi novinarji tiskovni referat, ki ga bo vodil magistratni uradnik g. Kramberger.

— **Zanimiv proces.** Te dni je bila pri tukajšnjem sreskem sodišču zanimiva razprava proti uslužbencu mestnega avtobusnega prometa, ki ga toži garažni mojster g. Grušovnik. Za proces, ki vedno bolj osvetljuje razmere v avtobusnem prometu, vlada v javnosti živahno zanimanje. Toženec je iznesel mnogo dokazov, ki spravljajo proces v popolnoma drugačen tir.

— **Dva nova avtobusa** bosta začetkom junija krenila na prvo vožnjo. Karoseriji sta že dogotovljeni. Avtobusa bosta vozila na progi Maribor—Celje.

— **Svojega prijatelja obstrelil. V slovenjgraško** bolnico so včeraj pripeljali 12-letnega rudarjevega sina Mirka Baha s kroglo v prsih. Dečka je med igro po nesreči ustrelil 14-letni prijatelj Franc Lešnik. Rana k sreči ni smrtna in bo Mirko kmalu okreval, če ne nastopijo komplikacije.

— **V jezuitsko cerkev je vlomil.** Ko je cerkovnik zaklepal jezuitsko cerkvico v Mariboru, je zapazil pri nabiralniku neznanega moškega. Zaklenil je cerkev in poklical stražnika, ki je tatu aretiral. Je to 24-letni v Pulju rojeni Avgust Sturm, ki je dejanje priznal. Izročili so ga sodišču.

— **V smrt?** Te dni je neznanokam izginila 24-letna Dunajčanka Marija Metkova, ki je bila pri brivcu Posavku na Radvanjski cesti na obisku. Mladenka je pustila v svoji sobi listek, na katerega je v nemščini napisala: »Odšla sem če se ne vrnem, me ne iščite. Zdravstvujte! Mici«. Bojijo se, da je Medkova izvršila samomor. O dogodku so obvestili mariborsko policijo, ki doslej za mladenko ni našla sledu.

— **Žrtev neprevidnega kolesarja.** V sredo zvečer je neki kolesar po neprevidnosti podrl na križišču Vetrinjske in Tattenbachove ulice dijakinjo Olgo Janševčevo, ki je pri padcu dobila tako hude poškodbe, da so jo morali prepeljati v bolnico.

— **Deklica žrtev pohotneža.** V Velki je 46-letni tovarniški delavec Alojz R. napadel 13-letno šolarko A. K., ki se je vračala iz šole in jo onečastil. Pohotneža so prijeli orožniki.

Šaljapin in japonske postelje

Slavni ruski basist Fedor Šaljapin je mož visoke in krepke postave, pravi orjak, kakršnih je pa v Rusiji mnogo, kakor da bi hotela narava tudi na ljudeh pokazati, kako velika in bogata je ruska zemlja. Visoka postava pride človeku večkrat prav, lahko mu je tudi neprijetna. Tako se je zgodilo tudi s Šaljapinom, ko je bil nedavno na koncertni turneji na Japonskem. V večini japonskih hotelov mu niso mogli dati dovolj dolge postelje in moral je spati kar na tleh.

To neprijetnost je doživel že v japonski prestolici, kjer se je prvič ustavil in kjer v največjem hotelu »Imperial« niso imeli zanj postelje. Enako se mu je godilo v hotelu v Osaki in na parniku, ko se je peljal iz Kobe v Šanghaj. Šele v Harbinu je našel sloviti Mefisto primerno posteljo, kjer je lahko pretegnil svoje dolge ude. Duhoviti Šaljapin gotovo ne bo pozabil v svojih spominih, kako se mu je godilo v deželi, kjer žive v primeri z njim sami pritlikavci.

Gustave le Rouge: 11

Ulica groze

Roman.

Peter se ni dal ugnati, pokazal je naravnost neverjetno vztrajnost. Dal je obnoviti svetilke v ulici groze, ki je bila zdaj lepo razsvetljena in tako se je ljudje niso več bali. Hoditi po nji si pa ponoči še vedno niso upali. Podnevi so hodili po nji brez strahu, zvečer in ponoči si pa sam nihče ni upal v njo, le večje skupine so tu pa tam krenile po nji, da bi pokazale svoj pogum.

Splošno so bili ljudje prepričani, da se je zločinec ustrašil detektivov in da se skriva. Nekateri so pa mislili, da je po tolikih roparskih umorih že dovolj bogat, da mu ne bo treba več moriti in ropati.

Tako so se prebivalci Eldorada polagoma pomirili in Gedeon Spardock je bil s tem zelo zadovoljen.

Mesto Eldorado je postajalo od dne do dne živahnejše. Železniška proga je bila že dograjena in vlaki so dovažali dan za dnem v ogromne kolodvorske dvorane množice priseljencev, delavcev in podjetnikov iz vseh krajev sveta.

Peter je imel polne roke dela, Gedeon Spardock je hitro ocenil njegove vrline in mu zvišal plačo na dva tisoč dolarjev mesečno.

Mladi inženjer je z zadovoljstvom opazil, kako naraščajo njegovi prihranki v banki. Veselil se je že, da pride kmalu čas, ko ne bo več odvisen, ko bo lahko delal in živel kakor bo sam hotel.

Čeprav je imel dela čez glavo, je pridno zahajal h Goodwinovim. Niti en dan ni mogel izostati, da bi ne videl lepe Mary. Zdelo se mu je, da dekle za njegovo pozornost ni neobčutljivo.

Sicer se je bil pa že davno odločil. Trdno je bil sklenil poročiti se z Mary in čakal je samo na ugodno priliko, da bi ji odkril svoje srce.

Mary je dobro razumela ta položaj in večkrat je dražila Petra s tem, da mu je čitala iz ameriških novin ženitne ponudbe. V trenutku, ko ji je že hotel odkriti svoje srce, se je pa vedno ustrašil in beseda mu je zastala v grlu.

Težko pričakovani trenutek je slednjič napočil kar sam. Nekega večera, ko je prišel Peter zopet h Goodwinovim, je našel očeta in hčerko izredno dobre volje.

— Veselo novico imam za vas, — je dejala, ko sta si segla v roke. — Nekdo me je zasnubil.

Peter je prebledel.

— Kdo pa? — se mu je izvilo iz stisnjenega grla.

— Lep fant.

— Ki mu je ime...

— Zakaj hočete, da bi vam povedala njegovo ime?

— Prosim vas, uslišite mojo prošnjo.

— Glej, Mary, — je posegel v pogovor Goodwin, — nikar ne muči gospoda Marceauxa. To ni lepo, saj bi človek mislil, da mučiš gospoda inženjerja z veseljem in zadovoljstvom.

In obrnjen k Petru je pripomnil:

— Gre za mladega Junia Rampalla, sina lastnika velike livarne.

— Ali je bogat? — je vprašal Peter krvavečega srca.

— No, miljarder baš ni, toda nekega dne bo imel pet ali šest milijonov dolarjev. Partija bi torej ne bila slaba.

— Res je, — je pritrdil Peter z drhtečim glasom.

— Ne pozabite povedati, — se je oglasila Mary, ki je dobro videla, kakšen vtis je napravila ta vest na Petra, — da je Junius Rampall pravi gentleman, šampion v boksu in v teku, odlikovan na Hawardovi univerzi, član visoke družbe, skratka pravi Pfenix.

Peter ni čutil v žilah nobene kapljice krvi več. Vse okrog njega se je zavrtelo in videl je, kako so uničene njegove najlepše nade.

— In... in... vi ste ponudbo sprejeli? — je zajecljal skoraj nerazumljivo.

— Kaj še, — je odgovorila Mary smeje. Vstala je in pripomnila: — Hotela sem malo podražiti gospoda inženjerja, toda on dela tako kisel obraz, da se bojim nadaljevati to igro.

— Pomirite se. Odgovoril sem Rampallu, da se čutim zelo počaščenega in da mi je njegova izbera v veliko čast, da sem pa že davno vezan in da sem svoji hčeri ženina že izbral.

— In ta je? — je vprašal Peter nestrpno.

Tedaj je pa kruta Mary počila v smeh.

— Prav zdi se mi, da ste bolni, — je dejala in potipala Petrovo žilo. — Vaša treznost je vam odpovedala službo. Kaj res niste uganili? Škoda! Pa vendar niste pričakovali, da pokleknem jaz pred vami in vam odkrijem svoje srce?

Peter ni mogel razumeti. Po trenutkih razočarania in obupa, ki jih je bil pravkar preživel, je bil naenkrat na višku sreče in blaženosti. To je prišlo tako nepričakovano, da mu je kar sapo zaprlo.

— Draga Mary...! Ali je to mogoče?

To je bilo vse, kar je mogel spraviti iz sebe.

— Mar mislite, dragi prijatelj, — je dejala Mary nežno, držeč Petra še vedno za roko, — da z očetom nisva opazila, kaj se godi v vašem srcu? Saj ne znate skriti svojih čustev. Že po načinu, kako ste me gledali in se delali kakor da gledate drugam, bi lahko še tako slab opazovalec spoznal, da ste zaljubljeni.

— Od prvega dne, ko sem vas zagledal, sem vas ljubil.

— Čakali ste pa precej dolgo, — je nadaljevala Mary in mu požugala s prstom. In bili ste tako strahopetni, da sem vam morala končno sama odkriti svoje srce.

— Res je, poguma nisem imel.

— Strahopetnež ste!

Peter je bil ves srečen. Čutil se je lahkega kakor ptica. Z vročimi poljubi je pokril nežne ročice zardevajoče Mary.

Kar je vstal in stopil pred Goodwina, ki je s cigaro v ustih ves blažen opazoval ta prizor.

— Dragi gospod, — je dejal resno, v čast mi je zaprositi za roko vaše hčerke.

Goodwin je stisnil Petru roko in odgovoril smeje:

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.